

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knašlova ulica št. 5, pritišlje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knašlova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Nashe kmetjsko vprašanje

Slovenskemu kmetu ne gre dobro. Šlo mu je slabo že pred vojno kljub desetletnemu gospodarstvu in vladanju SLS. Bivši deželni zbori so prav malo storili, niti toliko, da bi bili mogli zavezati izseljevanje ter preprečiti rapidno propadanje. Prišla je svetovna vojna in momentalno odredila kmeta. V gospodarskem oziru namreč. Predložena pospešila, ki so stala pred bobnom, so se nakrat s pomočjo valutnega padca osvobodila dogov. Prevrat je našel naša posestva večinoma brez dolgov. To relativno dobro stanje ni porajalo dolgo. Vrnila se je stara bolezen slovenskega kmetijstva v poslabšani obliki. Neznosne davčine in druge namoge so začele znova tlačiti slovenskega kmeta in danes stoji slovensko kmetijstvo faktično pred propadom.

10. zaostanost sedanosti našega kmetijstva poizkusajo izraziti brezvesnit demagogi, napadajoč vladu v Beogradu, prevajem pa kapitalizem in gospodstvo v Sloveniji, ki da je kriva takega stanja. Zlasti glasni so klerikalni poslanci na suodini in po svojih hšini, pri čemur vporabljajo številke klerikalnega „sociologija“, da bi po nauku tega učenjaka opoovedali kmetu, da mu ni druge rešitve, kakor v „socializaciji“ vseh posestev in gozdov, v borbi za klerikalno avtonomijo in kar je drugič, silniti nasvetov. Kmetuvedni smo le, kaj bi poročali vsi ti prijatelji našega kmeta, ce bi se ugotovila socializacija cerkvenim zemljišč in veleposestev.

Tem se priključujejo drugi preroki, ki bi radi slovenskega kmeta privabili v takozv. davčavsko - kmetijsko zvezco. S pummi izrazimi govore o nevarnosti kapitalizma, o industrijski bogatini, spion o strahotni bogatosti v Sloveniji, ki ga vladu na vsed križiscu napopencena v venkanske grnace.

Tudi klerikalni radi kriče proti industriji, trgovini, proti kapitalu in oznanjajo „socializacijo“. Nočemenu ne paue na um, da bi slovenskemu kmetu govoril okritosteno, posteno in razumno, kakor veljavno resnični interesi slovenskega kmetijstva in da bi slovenskemu kmetu pokazali edino zvečnavno pot njegovega napredka in izboljšanja.

Dejstvo je, da slovensko kmetijstvo nazaduje. Vprašanje je le, kdo je kriv tega nazadovanja in kako opomoci slovenskemu kmetijstvu. Slovensko kmetijstvo je zaslo v krizo večinoma radi neznosnim davčnim bremen, celoma pa tudi radi prevenke konkurence, ki jo mora prenasati od strani rogovitnejših pokrajini nase države. V Voivodini in Banatu se nahaja žitnica države, ki prehranjuje tudi velike dele inozemstva. Konkurencja s te strani je torej naravna. Konkurencja ni zlo, pač pa se je zanemarljivo zaščitno delo proti nji. S tem prihajamo na točko, ki odkriva drugo, še važnejšo in starejšo rano slovenskega kmetijstva. Ta rana je obstojala že pred vojno in je tedaj v glavnem zakrivila predvojno kmetijsko nazadovanje. Imenuje se neintenzivnost poljedelstva in kmetijstva sploh.

Ce hočemo, da bo slovensko kmetijstvo napredovalo, da bo premagalo vse ovire in se postavilo na trdne temelje, moramo želiti, da se poprimo enako intenzivnih metod poljedelskega dela, kmetijskega udejstvovanja, kakor razpolaga n. pr. sodobna Danska ali pa mala Holandska. Švica in druge dežele, ki so vse primer, kako daleč lahko pride racionalno, intenzivno kmetijstvo, ako se svojega posla poprima s primerno energijo in s potrebnimi naprednimi idejami. Tega pa naš kmet seveda ne bo mogel doseči, dokler država ne uvidi, da je sedanja davčna obremenitev res neznosna.

Kdo more trditi, da se danes slovensko kmetijstvo nahaja na racionalni in intenzivni podlagi? Naša živinoreja še dolgo ni na stopnji švicarske ali danske. Slovenija je lahko mlekarstva dežela: tudi bi mogla propevati cvetoča industrija konserv, sira itd. Naše planinarstvo se nahaja v povojih. Demagoški izgovori, demagoška potuha, demagoška varanja in napihovanja proti „vladam“, kapitalizmu, industriji, gospodstvu“ itd., ne pomagajo kmetu niti za korak naprej. Zaleže le intenzivni kmetijski pouk, samopomoč in strokovna izobrazba.

Ni res, da vse zavisi od carinskih postavk, od konkurence itd. Treba najprvo kmetijstvo postaviti na zdrav, soliden temelj in ta temelj se imenuje kmetijstvo po zgledu Švicarske, Holandske, Danske itd. Taka remedura seve ni stvar politične demagogije, nego zadeva intenzivnega, urnostivega,

Vladin zakonodajni program za skupščino

Vlada predloži skupščini nove zakone. Položaj vladine koalicije.

— Beograd, 4. novembra. (Izv.) Po poročilu listov je včerajšnji ministrski svet na dvoru predložil kralju tudi zakonodajni program za narodno skupščino. Ta program je zelo obsežen in vsebuje tele zakonske načrte:

1.) Zakon o centralni upravi. Ta je že izdelan in ga predloži skupščini ministrsko predsedstvo.

2.) Zakon o organizaciji sodišč, zakon o sodnih, zakon o državnih pravdnikih, splošni kaz. zak., splošni civilnopravd. red in zakon o obilgacijskem pravu. Te zakone predloži narodni skupščini pravosodni minister Marko Gjurčič. Načrt kazenskega zakona je izdelala posebna komisija, obstoječa iz pravnikov - strokovnjakov iz vse države. Civilno - pravdni red je v glavnih črtah dokončan. Obstoje samo difference med srbskimi in prečanskimi pravniki glede dopustitve prič v civilno - pravdnem postopanju.

Skupščina in invalidski zakon

Akcija invalidov ima delni uspeh. — Zakonski načrt se v gotovem oziru spremeni. — Marko Trifković ozdravel.

— Beograd, 4. novembra. (Izv.) Skupščinski predsednik Marko Trifković je popolnoma ozdravel ter je imel danes zgodaj dopolne daljšo konferenco z ministrskim predsednikom Nikolo Pašićem o skupščinskem delovnem programu. — Marko Trifković je danes prevzel vodstvo skupščinskih poslov. Novozvoljeno skupščinsko predsedstvo se najbrže jutri ali prihodnje dni po parlamentarnem in ustavnem običaju predstavi Nj. Vel. kralju.

Odločna akcija glavnega odbora invalidskega združenja in njega pokrajinskih organizacij beleži uspeh. Iz krogov vladne večine prihaja obvestilo, da so tudi vladne stranke pripravljene vpoštevati zahteve invalidskih organizacij. Gre v prvi vrsti za

3.) Zakon o vodnih koncesijah. Poljedelski minister predloži v kratkem skupščini zakon o koncesijah za izkoriščanje vodnih sil.

4.) Trgovinske pogodbe z Avstrijo in Italijo ter vrsta mednarodnih pogodb. Predložita jih zunanji minister ter trgovinski minister.

5.) Zakon o organizaciji pravoslavne cerkve in drugi verski zakon.

6.) Zakon o cestah. Ta zakon predloži minister javnih del. Po zakonu se ceste dele v državne, oblastne in občinske. Za vzdrževanje cest se določa posebno investicijsko posojilo. Stroške za oblastne in občinske ceste imajo nositi oblasti in občine.

Stepan Radić je bil včeraj v triurni avdienci na dvoru. Nekateri politični krogi omenjajo, da se polagoma utrjuje položaj vlade RR, to zlasti z vstopom Stepana Radića v vlado.

materijalne in socialne določbe invalidskega zakona, glede katerih je Združenje invalidov izdelalo posebne predloge in spomence ter jih izročilo vlad. Zatrjujejo, da se je kralj na včerajšnji seji ministrskega sveta na dvoru zavzel z vso odločnostjo za invalide.

Jutri ob 10. dopoldne se sestane plenum narodne skupščine po večdnem odmoru. Na dnevnem redu je: podrobna razprava invalidskega zakona. Sprožena je ideja, da se popreje še izvoli poseben parlamentarni odbor, ki naj bi proučil predloge invalidskega združenja k invalidskemu zakonu. Zatrjujejo, da je vlada pripravljena popustiti in sprejeti gotove zahteve invalidov.

Sestanek Pašić Radić

Radić prevzame ministristvo za socijalno politiko. — Ogorčenje proti Radiću radi napada na Mussolinija.

— Beograd, 4. novembra. (Izv.) Minister za agrarno reformo Pavle Radić je danes pripeljal v ministrsko predsedstvo Stepana Radića. Ministrski predsednik Pašić je Radića sprejel in se z njim razgovarjal od 10.30 dopoldne dalje. Razgovor je trajal nad dve uri. Iz radićevskih krogov je razširjena sedaj opoldne vest, da se sedaj na tem sestanku končno reši vprašanje vstopa Stepana Radića v vlado. Stepan Radić sam je za 13. uro napovedal sestanek z novinarji v „Pariz“. Gotovo je, da bo Radić na tem sestanku govoril zelo podrobno o vseh tekočih zadevah. Ob 11.30 je prišel nenadoma v ministrsko predsedstvo minister za socijalno politiko Milan Simonović. Videti je bil zelo nervozen. Med sestankom z Radićem je namreč Pašić telefonsko pozval ministra Simonovića k sebi, iz česar sklepajo, da prevzame Stepan Radić ministristvo za socijalno politiko. Treba je odstraniti še nekatera nesoglasja. Radićevci namreč zahtevajo, da se usta-

novijo višja invalidska sodišča za Hrvatsko v Zagrebu, za Slovenijo v Ljubljani, za Bosno v Sarajevu itd., dočim vstrajajo radikali na stališču, da je presojlo invalidskih sporov končno merodajna edino ena vrhovna sodna instanca.

Danes so listi objavili vsebino članka Radićevega lista »Doma«, ki je naperjen proti Italiji, zlasti pa proti Mussoliniju. Ta članek je izzval v političnih in vladinih krogih veliko negotovanje. Ogorčenost je temvečja, ker je izšel članek ravno v trenutku, ko se Radić pripravlja, da prevzame mesto v vladi. Za slučaj, da Radić tega članka ne demantira odnosno prekliče, je mogoče, da izpove gotove difference med italijansko in beogradsko vlado. Članek ima lahko dalekosežne posledice, kajti če ga Radić ne prekliče, bi se potem z njim solidarizirala vlada, v kateri bi bil Radić. Trde, da je ta članek zelo nepovoljno vplival v zunanjem ministristvu.

Zaupnica francoskega parlamenta Painleveju

Z minimalno večino je Painleve dobil odobrenje svojega programa. — Socijalisti so se glasovanja vzdržali.

— Pariz, 3. novembra. (Izv.) Nova Painlevejeva vlada se je danes popoldne predstavila poslanski zbornici. Za današnje sejo je povsod vladalo napeto zanimanje. Pesimisti so napovedovali, da Painlevé doživi poraz. Že jutranji in opoldanski listi so priobčevali različne kombinacije o številčnem razmerju v zbornici. Ta račun se je glasil: 1. za vlado glasujejo: radikali, socijalisti (135), republikanski socijalisti (40), levičarski radikali (30) in mogoče neopredeljeni (20), tako da bi vlada razpolagala z 225 glasovi. 2. Proti vladi glasujejo: 104 poslanci republikan, dem. unije, 25 komunistov, 40 demokratov in okoli 30 republikansko-demokratskih levičarjev, torej skupaj

200. V ta račun niso bili vzeti socijalisti, ki razpolagajo s 100 glasovi. Socijalisti so bili odločilni faktor. Nekateri so računali, da bodo socijalisti glasovali proti vladi in bi bil padec Painlevejeve vlade nezogiben.

Med splošno mirnostjo je v zbornici prečival Painlevé vladino deklaracijo o delovni program. Vladina izjava je v prvi vrsti posvečena težkemu finančnemu problemu. Painlevé poziva ves narod, da doprinese materialne žrtve ter napoveduje delno oddajo premoženja. Glede Maroka in Sirije je izjava kratka. Z ozirom na ostalo mednarodno situacijo konstatira izjava ugodni mednarodni položaj Francije in lo-carnski sporazum.

kmetijsko-izobraževalnega dela med narodom. Za tako delo treba povsem drugačne ljubezni do kmeta, kakor je tista »ljubezen« raznih sociologov in političnih hujskačev, ki bi radi iz nevednosti in iz umetno vzprijorjenega kmetiskega ogorčenja kovali kapitale, postajali poslanci na račun kmetiskega beraštva in kar je sličnih političnih zrdobij

Da imamo oblastne skupščine, bi se moglo v tem oziru storiti mnogo. Tu se vidi, koliko gubijo slovenski kralji ker se s političnimi mahinacijami za držuje pravilen razvoj razmer in ker se do danes preprečujejo oblastne skupščine, ki bi mogle vso svojo inicijativo in skrb posvetiti nazadujočemu kmetijstvu v Sloveniji.

Pri glasovanju o vladini izjavi je nastala v zbornici velika nervoznost. Zbornica je neprestano opazovala gibanje socijalistov, ki so zadnji trenutek sklenili, da se glasovanja ne udeležijo in da si pridržijo napram Painleveju politiko prostih rok.

— Pariz, 3. novembra. (H) Po izjavi Painlevejevi je zbornica z 221 proti 189 glasovom izrekla vladi zaupnico. Socijalisti so se glasovanja vzdržali.

Hydroelektrična centrala pri Krškem

— Zagreb, 4. novembra. (Izv.) Zagrebški gospodarski krogi se intenzivno interesirajo za hidroelektrično centralo pri Krškem, za katero je mesto Zagreb že dobilo koncesijo od ljubljanskega velikega župana. Na razne pritožbe se ta koncesija ni mogla izvršiti, marveč ima odločiti poljedelsko ministristvo. Poljedelski minister je pretekli teden izjavil neki deputaciji, da se vprašanje te koncesije ne more definitivno rešiti, dokler ni sprejet v skupščini nov zakon o izkoriščanju vodnih sil. Delegati so dobili načrt tega zakona v roke in se po kratkem študiju prepričali, da bi bila gradnja hidroelektrične centrale pri Krškem po novem vladnem zakonu onemogočena in sploh da bi se jo ne moglo graditi, ker bi bil električni tok tako obremenjen, da ga bi ne mogel v Zagrebu nikdo naročiti. Strokovnjaki so izračunali, da bi morala hidroelektrična centrala plačati na raznih taksah milijonske in milijonske zneske. Tako bi centrala na Savi pri Krškem morala plačati dnevno na taksah 20.000 dinarjev. Zagrebški gospodarski krogi namenjajo v Beogradu pričetki akcije, da poljedelsko ministristvo čimprej potrdi vodno koncesijo ljubljanskega velikega župana.

NACELNIK BLAŽIČ SVOBODEN

— Beograd, 4. novembra. (Izv.) Vlada je prejela uradno obvestilo albanske vlade glede usode načelnika Blažiča in prote Miloševića. Albanski notranji minister je včeraj opoldne uradno sporočil našemu zastopniku v Tirani, da sta načelnik Blažič in prote Milošević osvobodena. V nekaj dneh se povrne v Jugoslavijo.

TISKOVNA PRAVDA V ZAGREBU

— Zagreb, 4. novembra. (Izv.) Pred sodnim stolom se je danes pričela zanimiva tiskovna pravda proti uredniku »Hrvat« Slavku Chihariju, ki je nedavno zaljuto napadal prosvetno politiko Svetozarja Pribičevića. Tožbo je vložil bivši urednik »Pobrketa« in tajnik SDS Slavko Stanojević. V novinarskih krogih vlada za izid te pravde največje zanimanje. Razpravi prisostvujejo skoraj vsi zagrebški novinarji in tudi politiki.

Stavke v Avstriji

Splošna stavka pekovskih pomočnikov na Dunaju. — Državni uradniki prično jutri zjutraj s stavko.

— Dunaj, 4. novembra. (Izv.) Včeraj je pričelo stavkati 7500 pekovskih pomočnikov v 680 pekarnah, oziroma tovarnah za kruh. Pomanjkanje kruha in bilo takoj že dopolne znatno občutiti. Prebivalstvo je zjutraj povsod navajilo na prodajalne kruha ter se skušalo preskrbeti s kruhom za nekaj dni, kajti računajo, da bo stavka trajala več dni. Pri prodajalnah so stali ljudje v dolgih vrstah, kakor za časa svetovne vojne. Obenem se je pojavilo verižništvo s kruhom. Nekateri špekulanti so si nabavili večje množine kruha ter ga pozneje prodajali za horendne svote. Cena kruha je poskledila proti večeru skoraj za 500 aK. Kruh je bil popolnoma razprodan že ob 8. zjutraj. Po restavracijah so se opoldne odigravali mačni prizori, prava borba za kruh. Po bolnicah je nastopilo veliko pomanjkanje kruha. Pekovski pomočniki so pozvali pomočnike v okolici in v drugih mestih, da odklonijo vsako nadurno delo ter s tem onemogočijo preskrbo Dunaja s kruhom z dežele. Prebivalstvo je ogorčeno. Javnost priznava, da so pekovski pomočniki najslabše plačani izmed vseh panog industrije in obrti. Oficijelno poročilo naglašja: Stavka pekovskih pomočnikov je pričela z vso ostrino. Nikjer ni stavkokaza. Vsi pekovski pomočniki na Dunaju, 7500, so se pridružili stavki, 680 pekaren je zaprtil. Tudi male pekarnice, kjer delajo domače sile, so ustavile svoj obrat. Koliko časa bo trajala stavka, je negotovo.

— Dunaj, 4. novembra. (Izv.) Pogajanja med zvezno vlado in uradnimi organizacijami so dosegla danes zjutraj rekord. Pogajanja so se snoči pričela in so trajala do danes 8 zjutraj. Pogajanja se je udeležil za uradništvo 25 členski odbor, od strani vlade pa zvezni kancelar dr. Ramek, vice-

Nedosegljiva glede trajnosti in jakosti žarenja!

kancelar dr. Waber, finančni minister dr. Ahrer, minister za socijalno politiko dr. Resch in večje število strokovnjakov. Položaj je negotov in stavka prične jutri ob 6. zjutraj. Stavka celokupno zvezno uradništvo izvenzemice policije, poštarjev, železničarjev, zdravnikov in drugih organov, ki imajo skrbeti za javno varnost in red odnosno za javni promet.

Borzna poročila

Ljubljanska borza:

LeSNI TRG
Letve 30/50 smrekove in jelove s sivim robom, fco. vagon nakl. post., 1 vag., denar 450, blago 450, zaključki 450; smrekove ozir. jelove desk 24 mm dolž., 4 m monte, fco. vag. nakl. post., 1 vag., denar 450, blago 450, zaključki 450; smrekovi madriers 75/230 od 3—7 m; smrekovi bastings 63/178 od 3—7 m; smrekovi bastings 63/150 od 3—7 m; smrekovi bastings 63/163 od 3—7 m, z malenkostnim odstotkom od 3—4, fco. vag. Postojna ali Sušak blago 580; smrekove deske 33 mm 4 m od 14 do 23 in 14—28 cm široke, paralelne tombonte, fco. vagon Postojna trans., blago 500; drva bukova metrska, suha, zdrava, fco. vag. Postojna, trans., 10 vag., denar 25, blago 25,50, zaključki 25,30; javorjeve deske, neobrobjene, od 40—100 mm z 10% stranskih desk od 2—3 m tombonte, fco. nakl. post. štaj., blago 600.

ZITNI TRG.

Pšenica domača fco Ljubljana 260, —, pšenica fco prekm. post., —, 275; koruza bačka stara par. Ljubljana 2 vag., 212,50, 212,50, koruza nova, sušena, nov., dec., fco. Post. trs., —, 195; koruza nova suš., fco. slav. post., —, 160; koruza nova slav. post., —, 130; koruza um. suš. par. Postoj., —, 200; koruza stara par. Postojna, —, 232; koruza nova gar. Domžale fco Novi Sad 1 vag. 118, 118; koruza par. Novi Sad 177,50; proso fco bačka post. neto —, 170; proso fco prekmurska post., —, 220; ajda prekmurska post., —, 270; ajda medjim. par. Ljublj., —, 275; otrobi pšen. drobni par. Ljublj., 1 vag. 142,50, 142,50; oves fco slav. post., —, 170; rž fco. prekm. post., —, 210; fižol rjav fco Post. trans. b/n 260, 270; fižol mand. fco Post. trans. b/n 350, —; fižol prep. fco Ljublj. b/n 300, —; fižol ribničan fco Ljublj. b/n 300, —; fižol rmen 2% pri mesi v egal. vrečah b/2 par. Post., —, 270; fižol bel 2% pri mesi v egal. vrečah b/2 par. Post., —, 280; fižol rjav v vrečah par. Postoj., —, 265; fižol rinf. par. Post., —, 250; krompir fco prekm. post. 76,50; krompir fco prekm. post., —, 60; konopno seme v vrečah b/n par Postojna.

EFEKTI

2 1/2% drž. renta za vojno škodo, blag. 334 l. dec., 7% invest. pos. iz l. 1921, denar 79; Celjska posojilnica d. d. denar 200, blago 202, zaključki 202; Ljubljanska kreditna banka denar 220; Merkantila banka, denar 100, blago 105; Prva hrvatska štedionica, blago 965; Kreditni zavod, denar 175, blago 185; Strojne tovarne in livarne, denar 120; Nihag d. d. 39; Združene papirnice, denar 120, blago 126; Stavbna družba, denar 100, blago 110; Sešir d. d., denar 145; 4 1/2% kom. zad. dež. banke, denar 20, blago 22; 4 1/2% zast. l. kr. dež. banke, denar 20, blago 22.

Zagrebska borza

Devize: Curih 10.858—10.938, Pariz 227.60—231.60, Praga 166.575—168.575, Newyork 56.40—56.76, London 272.97—274.97, Berlin 13.40—13.50, Trst 222.40—224.80, Dunaj 792—802.
7% invest. posoj. 1921 77.50—80; 2 1/2% drž. rente za ratnu štetu 316—316.50, Ljubljanska kreditna 220; Hrv. eskomptna bka 125—125.50; Kreditna banka, Zeb. 130—135, Hipotekarna banka 70—71; Jugobanka 109—110, Praštedionica 965—970, Slavenska banka 49—50, Eksploatacija 51—56, Drava d. d. Osijek 250, Sečerača, Osijek 500, Isis d. d. 60—65, Nihad 40, Gutman 400, Slaveks 140—145, Slavonija 48, Trboveljska 335—345, Union paromlin 400, Vevče 120

Inozemske borze

— Curih, 4. nov. Borza: Beograd 9,20, Pariz 21,20, London 25,145, Newyork 518,75, Milan 20,55, Praga 15,375, Dunaj 73,15.
Tržiška borza danes radi drž. praznika ni odprta.

Nemške utrdbe ob naši meji

Malokdaj sem čital kaj z večjim zanimanjem kot članek, ki ga je pod gorenkim naslovom objavil »Jutro« na Vseh svetovnih dan! Ali je vzbudil ta članek tudi drugod kaj zanimanja? Ali se zlasti naši merodajni krogi zavedajo, kaj pomenijo dejstva, ki so v tem članku zares v prelepem navedeni? Bojim se, da mnogi članka niti niso in da oni, ki so ga čitali, danes nič več ne mislijo nanj!

Da, Avstrija gradi utrdbe, gradi strategične ceste ob naši meji in sicer dela to brezbrizno pred našimi očmi, ker ve, s kom ima opraviti! Avstrija je razorožena, ona bi ne smela imeti vojaštva razen toliko, kar je neobhodno potrebno za vzdrževanje notranjega miru in reda, ona ne bi smela imeti topov, niti ne čezmerno drugega orožja, zato pa pridno gradi utrdbe in strategične važne ceste, ker ji tega slučajno nihče izrečno prepovedal ni! Človek bi mislil: čemu ji utrdbe, čemu strategične ceste, ako pa ne sme imeti niti vojaštva, niti topov? Ako bi bili mi v položaju Avstrije, pa bi predlagal kdo izmed nas: gradimo ob mejah utrdbe, gradimo strategične ceste — o, prav gotovo bi ga poslali v blaznico! Avstrije pa prav nič ne moti, ako se jim morda kdo smeje zaradi tega! Oni gradijo utrdbe in gradijo ceste, ker vedo, da ni še vseh dni konec, oni delajo tako, ker gledajo v — bodočnost! Kdaj pride čas, da bodo vse to potrebovali, ali morda čez petdeset, ali šele čez sto let, za to se ne brigajo, oni delajo, ker pač — nekočito mislijo in ker hočejo biti — pripravljeni!

In mi? O mi smo zadovoljni, ako se moremo zagovarjati z dejstvom, da nas dogodki presenetili, da nismo bili pripravljeni! To, da nismo bili pripravljeni, je krivo, da smo ob prevratu tako grozno pogoreli, ne mi! Zares, krasna argumentacija! Samo zaradi tega, ker nismo bili pripravljeni, ima danes Lah Postojno in Idrijo in Nemec našo Koroško, a mi seveda smo nedolžni pri tem! Toda jaz mislim, da bi se bili vendar le tudi mi lahko nekoliko pripravili! Od začetka leta 1916. naprej smo že smeli biti prepričani, da zmaga Antanta, bilo je torej časa dovesti za to, da bi bili po tistem razmišljali o tem, kaj vse lahko nastane iz tega in kaj bi nam bilo storiti, da o tem, kar je našega. Zakaj pa so bili Lah tako hitro pripravljeni, zakaj so Nemci tako hitro storili zase potrebne korake, ko so videli, da se mi obnavljamo? Le nikar ne mislimo, da so se Italijani še le v zadnjem trenutku odločili, da zasedejo naše ozemlje! Oni so imeli svoj načrt že davno storjen in šlo je samo za to, ali se jim posreči ali se jim ne posreči! Da se jim je posrečil, k temu smo pripomogli mi!

Bog mi je priča, da mi ne gre za to, da bi koga omalovali ali celo žalili, lahko trdim, da moje srce ne pozna zlobe, ako pa sem senterije trpek, prihaja od tod, ker je pač težko preboleti nesrečo, ki nas je zadel in ki bi se bila dala po mojem prepričanju odvrniti, ako bi ne bili tako — ne pripravljeni. Tudi za to mi ni, da bi komu kaj očital, a če vedno zopet pišem o tej stvari, delam to zaradi tega, da bi se vzdramili, da bi se zavedli, kaj je naša dolžnost in kako moramo v bodoče postopati, kako moramo že vnaprej vse dobro premisliti in preudariti, ako nečemo, da ne bomo zopet presenečeni. Avstriji gradijo utrdbe in strategične ceste, mi pa bomo, ako se danes ali jutri zopet kaj zgodi, igrali isto žalostno vlogo, kakor smo jo ob polomu in nematu tudi pri drugih prilikah. Pred vsem treba, da uvidimo, da vsaj sami sebi ne tajimo, kar smo zagrešili! Žal, da ni še nobenih znakov za to, da bi nam hotelo priti spoznatelj! Še vedno se n. pr. ponavlja z

nekakim ponosom, da je Narodna vlada ob prevratu nad pol milijona ljudi spravila preko naših mej! Kaka samoprevaral! Kdor je vse tisto gledal, je moral biti prepričan, da s fronte umikajočih se mas ne žene nobena zunanja sila naprej, temveč hrepenenje po domu, hrepenenje po svojih! Preko Koroške je šlo najmanj toliko vojaštva kot preko Kranjske, a nikamor ni hodilo na misel, da bi si bil štel to v zaslugi! Če je imel pri tem kdo zaslugi, so to železniški uslužbenci, ki so tiste dni res »delali čudeže požrtvovalnosti!« Nerad podiram iluzije, a resnici na ljubo se včasih mora zgoditi! Da strah, da postane Slovenija plen razbrzdane vojske, ni bil utemeljen, so pokazala dejstva. Sicer je popolnoma v redu, da se je mislilo na to, a prav bi bilo, da bi se bilo tudi za to poskrbelo, da bi ne bili postali žrtev razbrzdanih mas baš tisti, ki smo se jih bali! A tako daleč ni mislil nobeden! Baš tako se ni nihče spomnil, da bi bilo umestno, sestaviti sanitetske oddelke za one nesrečneže, ki so spotoma omagali. Kdo je opravil delo Samaritana, zdaj ne bomo pravili! Vsekakor niso storili tega tisti, ki so bili v to poklicani! Prav je bilo, da so se organizirale za vojaško kuhinje. Težko to ravno ni bilo, ker je bilo konj za pobijanje povsod več kot zadosti. Pa naj že bo to nekaka zaslugi! A zakaj se ni oddajala tista »juha« zastoj, zakaj revež, ki denarja ni imel, niti tistega kropa ni dobil, da bi si bil ogrel z njim svoje otrple ude? Videl sem na lastne oči, kako kruto se je postopalo!

Podobno bi se dalo osvetliti še ta in ona »zasluga«, toda dovolj tega, dovelj reminiscence! Pozabimo na to, kar je bilo, odpustimo drug drugemu in delajmo v priateljelski slogi na to, da odvrnemo nevarnost, ki nam preti od naših nasprotnikov. Zakaj da nam preti, o tem ne more biti nobenega dvoma! Avstrija gradi utrdbe in strategične ceste ob naši meji in Italijani misli prej kot slej na Trbovlje! Da se je tistikrat ustavil pred Vrhniko, zato imajo nemara res nekoliko zaslugi srbski ujetniki (kaj pa, ako bi jih ne bilo? ...), toda poglavitni vzrok, da Italijani niso prodrli dalje, je bil po mojem mnenju ta, da so se imeli, kar so za enkrat hoteli imeti, Italijani so pametni doveli, da vedo, da je nezdružljivo, preobložiti si želodec. Ako se jim posreči, da prebivajo to, kar so použili, potem pa seveda zopet eno stopnjo naprej! Nevarnost obstoji, to mora videti slepec! Ogroženi pa smo v prvi vrsti mi Slovenci! Zato pa smo tudi v prvi vrsti baš mi poklicani, da mislimo na obrambo! Beograd ima preveč drugih skrbi, da bi mogel trenutno misliti na take stvari in da bi v tej zadevi iz lastne inicijative kaj ukrenil. Na nas je, da storimo, kar se storiti da! Koncentrirajmo svoje moči, kakor jih koncentrirajo naši nasprotniki in glejmo, da paraliziramo njih nakane z dobro premišljenim, sistematičnim delom. Popnimo se vendar enkrat do tega, da si izvolimo svojo narodni svet! Primorski Slovenci si ga ustanovijo, zakaj bi si ga ne ustanovili oni odrešeni Slovenci, ko nam je isti tako potreben! Narodni svet sam sicer ne bo gradil obmejnih utrd in strategičnih cest, a vsaj gledal bo na to, da se stori vsaj tisto, kar se trenutno storiti more! Pisec teh vrstic je že večkrat namigaval, kake funkcije bi narodni svet lahko opravljal. Vsega ne bo mogel izvršiti ob enem, a vsaj v evidenci bi lahko imel že zdaj vse ono, kar se v naše varstvo prej ali slej zgodi mora. Kadar pa bi bila prilika ugodna, bi pač podrezal na merodajnem mestu!

Avstrija gradi utrdbe in strategične ceste — zase ali morda že za Veliko Nemčijo — na delo torej še mi!

rotniki v Parizu izdelali načrt za revolucijo v Avstriji. V njih imenu sta stopila Miljkovski in Frič v stike tudi s Kvaternikom in sklenila z njim pogodbo. Ta pogodba je obsegala 8 točk. V tej pogodbi se pravi med drugim: Hrvatski pokret je treba spojit z italijanskim revolucionarnim pokretom. Treba je organizirati posebno hrvatsko legijo. Z dr. A. Starčevićem je treba stopiti v zvezo in ga pregovoriti, da sestavi v Zagrebu narodno vlado. Italijani se morajo odpovedati svojih aspiracij na Istro in Dalmacijo. Treba je zanesti revolucionarno misel v avstrijsko vojsko zlasti v Italiji, treba pa je tudi pridobiti častnike, da osnujejo hrvatsko legijo. — Istočasno je sklenil Kvaternik pogodbo tudi z italijanskimi revolucionarji. Ta pogodba je imela 5 točk, med katerimi so najvažnejše te: Vojska, ki se izkrcala v Istri ali Dalmaciji, se bo vojskovala pod hrvatsko zastavo. Sklicati je treba tajno mednarodno konferenco, na kateri bo Kvaternik razložil hrvatske zahteve. Za vzdrževanje hrvatske legije se mora brigati italijanska vlada. Treba je preskrbeti 20.000 handžarjev, 20.000 samokresov in 50.000 pušk, Kvaternik pa se obvezuje, da pošlje na Hrvatsko emisarje, ki bodo narod pripravljali na vstajo. — Do te skupne revolucionarne akcije ni prišlo, deloma ker si revolucionarji med sabo niso zaupali, deloma pa ker niso imeli potrebnih gmotnih sredstev. Tako se je končno Kvaternik sam odločil na oboroženo vstajo. Toda imel je samo peščico somišljenikov. Tako je prišlo do znane Rakoviške pobune, kateri so Avstriji z lahkoto napravili konec. Evgen Kvaternik je padel kot žrtev svojih velikih, a takrat še neustvarljivih idej. Kje je pokopan, ni znano. Bil je prvi predhodnik jugoslovenskih revolucionarjev, vreden drug Principa in tovarišev, ki so s svojimi delom izvalili svetovno vojno in z njo dali povod, da so se še v večjem obsegu uresničile ideje, za katere je žrtvoval svoje življenje Evgen Kvaternik. Zato večna slava njegovemu spominu!

— Z medparlamentarne konference v Washingtonu se je povrnil naš delegat poslanec Ljuba Nešić. Posetil je ministrskega predsednika Pašiča in mu poročal o rezultatih konference. Predsednik naše delegacije dr. Velizar Jančević se še ni vrnil v Beograd.

Mihail Vasiljevič Frunze

Kakor smo že poročali, je umrl v soboto zjutraj v Moskvi ljudski komisar vojne in mornarice Frunze. Podlegel je posledicam operacije želodca.

Frunze je bil rojen leta 1885. v mestu Priškepu v semirečenski oblasti turkustanskega kraja kot kmetijski sin. Njegov oče je bil rodom iz hersonske gubernije. Že v gimnaziji se je pešal mladi Frunze s politiko in kot akademik se je vpisal v socialdemokratsko organizacijo, kjer je bil ves čas pristajač boljševiške struje. Od leta 1904. se je aktivno udeleževal v raznih boljševiških organizacijah. Leta 1905. je začel delovati v industrijskem okraju Ivanovo-Voznesensk. Tu je organiziral veliko stavko tekstilnih delavcev, ki se je razširila na ves okraj. To je bil začetek njegovega sistematičnega revolucionarnega dela. Carske oblasti so ga začele neumljeno preganjati. Že kot slušatelj tehnološke fakultete v Petrogradu so mu bili carski volni vedno za petami in končno je moral univerzo zapustiti. Leta 1907. so ga aretirali in obsodili na štiri leta katorge. Komaj se je vrnil s katorge, je moral zopet pred sodišče in sicer zaradi oboroženega odpora proti policiji. Baje je hotel izvršiti atentat na policijskega ravnatelja. Takrat je bil obsojen na smrt, toda zaradi neke formalnosti se je razprava obnovila in Frunze je bil znova obsojen na smrt. Pozneje je bil pomiloščen. Smrtno kazeno so mu zamenjali s šestletno katorgo. To kazni je odsedel v Nikolajevski in Aleksandrovske. Leta 1914. so ga oblasti izgnale iz vrholenskega ujezda irkutske gubernije. Leta pozneje so ga zopet aretirali in zaprli, ker je organiziral politično izgnanec. V avgustu se mu je posrečilo pobežeti iz ječe v zabajalsko oblast, kjer je deloval nelegalno pod imenom Vasilenko. Z nekaterimi drugimi boljševiki je začel izdajati tiskani »Vostočnoje Obozrenje« (»Vzhodni Obzor«), toda carske oblasti so kmalu zavohale, kdo tiči pod imenom Vasilenko. Predno so ga pa aretirali, je Frunze pobežnil iz Sibirijske v Rusijo, kjer se je udeleževal tajne boljševiške akcije v armadi.

Za časa februarne revolucije 1917. leta je bil na čelu revolucionarne organizacije v Minsku, ki je delovala med vojak 10. in 3. ruske armade. Po revoluciji je postal revolucionarni voditelj na zapadnem bojišču in v Belorusiji. Razorožil je minsko policijo in orožništvo ter postal načelnik minske mestne policije. Organiziral je v Minsku tudi sovjet delavskih deputatov, postal član izvršilnega odbora ter ustanovil sovjet kmetijskih deputatov v Belorusiji. V času kornilovščine je postal načelnik štaba revolucionarne vojske v minskem vojnem okraju. Za časa oktobrske revolucije je stopil na čelo boljševiških oboroženih sil v južno - ivanovski oblasti in že 30. oktobra je prisel z 2000 oboroženih delavcev in vojakov v Moskvo, kjer se je aktivno udeležil borbe proti vrhu Kerenskoga. Pozneje so mu bile poverjene razne funkcije v gubernijah. Za časa jaroslavskega upora je bil imenovan za vojaškega komisarja jaroslavskega vojnega okraja, leta 1918. je pa postal poveljnik IV. armade na vzhodni fronti. V aprilu 1919. ko je navalil na Povolžje admiral Kolčak, je bil imenovan Frunze za poveljnika štirih armad. Organiziral in vodil je vso ofenzivo proti Kolčaku ter tudi izvojeval zmago, dasi nikoli ni bil vojak. Kolčak je bil prisiljen k naglemu umiku na cel vzhodni fronti. Nato je vodil Frunze ofenzivo proti mestu Ufa. Pri prehodu čez reko Belo je bil ranjen z bombo, ki jo je vrzel sovražni letalec. Za vojaške operacije v tem okraju je bil odlikovan z redom rdečega prapora.

Koncem junija 1919 je bil imenovan za poveljnika vseh armad na vzhodni fronti. Kot tak je oblegal in zavzel Čeljabinsk, kjer se je boril proti boljševikom tudi polk naših dobrovoljcev. Ko je bila v avgustu vzhodna fronta razdeljena na sibirsko in turkustansko, je prevzel Frunze turkustanski sektor. V septembru je obkolil južno krilo Kolčakove armade pod vodstvom generala Belega. Posrečilo se mu je obnoviti stik s Turkestanom, osobito ko so se mu pridružili še orenburški kozaki. V decembru istega leta je likvidiral uralsko fronto do Kapskega morja. Nato je sodeloval pri likvidaciji vstaje v Ruhuiri, v avgustu leta 1920. je pa prevzel poveljstvo južne fronte proti Vranglu. Koncem novembra se mu je posrečilo zavzeti krimski polotok. Za zmago nad Vranglovo armado je bil odlikovan s sabljo z redom in sliko Karla Marksa.

Po likvidaciji zunanjih front je bil imenovan za poveljnika revolucionarnega vojnega sveta na Ukrajini in vrhovnega poveljnika ukrajinske armade. Njegova zasluga je, da sta doživela atamana Petljura in Mahno poraz. Od tretjega kongresa sovjetov dalje je bil član centralnega izvršilnega odbora in 1. aprila 1924. ko je po prvi diskusiji Trocki »zbolel«, je bil imenovan Frunze za njegovega namestnika v predsedstvu revolucionarnega vojnega sveta. Trocki je sicer obdržal svojo funkcijo formalno, toda dejansko je bil na čelu rdeče armade Frunze. Po drugi diskusiji je Trocki na poziv centralnega odbora komunistične stranke odložil svoje funkcije in 26. januarja 1925 je postal vrhovni poveljnik rdeče armade Frunze. Smrt mu ni dala dovršiti velikega programa reorganizacije sovjetske vojske. Med njegovimi nasledniki se imenujeta Unšlit in Trocki.

Julijska krajina

— j Collarich pred poroto. Dr. Robba je branitelj Ivane Jurmanove, Collaricheve ljubice. Pravi, da je edina lepa stvar v tem procesu krvi in strahu ljubezna do Jurmanove, ki je vsvetela v trdem in cinicnem srcu Ivana Collaricha. Tudi ona ga je ljubila in ga še ljubi. Iz tega pa je nastala obtožba, da je Jurmanova pomagala Collarichu pri zločinu. To obtožbo dr. Robba pobija, dokazuje, da v njej ni nič kaznlivega. Zahteval je za njo, kakor tudi za ostale, katerim je on branitelj, popolno oproščenje, zlasti še za staro Visnovitz. Dr. Robba je ob svojem nastopu z izbranimi besedami pozdravil predsednika razprave, državnega pravdnika in porotnike, koncem svojega govora pa se je spomnil večeršnjih obletnic italijanske zmage, ki je prinesla osvobodjenje. Sodni dvor, porotniki in občinstvo so njegov govor poslušali stoje. Potem je govoril Collarichev branitelj dr. Matosel - Lociani. Pravi, da brani zločinca in abnormalnega človeka. Odvetniška naloga je, da poda pomoč tudi tako nesrečnemu človeku, ki ga je zavlekla v zločin beda, strast in kakor vleče take ljudi čestokrat strašna usoda. Ne misli, da so porotniki že sklenili sodbo nad Collarichem, ker bi to pomenilo kršenje podane prisege.

Z božjo pomočjo premostimo to pravdo. Od vetnik nadaljuje...

— j Tragikonec štirih ljudi na brodu. Na brodu »Belvedere« v Trstu se je zgodila nesreča, ki je zahtevala štiri žrtve. Tvrda Bidolet je imela na brodu izvršiti desinfekcijska dela. Odposlani so bili za to delavci: G. Rubbieri, Jos. Cobau in P. Sporeni, ki so specialisti za tako delo. Delo je šlo nevarno in plini, ki se pri tem uporabljajo, so povzročili že mnogo žrtve. Tako je bilo tudi na brodu »Belvedere«! Ko so po storjenem delu mislili, da je tudi že vse prežračeno, je šel v globino 15 metrov s krinko na obrazu G. Rubbieri. Ko je prišel dol, je padel. Na brodu je bil tudi njegov brat, vojak Virgilij, ki mu je hitel na pomoč, ko je videl, kaj se je zgodilo. Virgilij je tudi delavec te stroke. Šla sta v dno broda on in delavec Cobau. Ta se je hitro vrnil, Virgilij je padel. Potem je šel za njim Bidolet, katerega je zadel enaka usoda. Žrtev je postal potem še orožnik D'Angelo, ko je šel za njim gledat, kaj se je vendar zgodilo. Trupel ponesrečenih ljudi niso mogli takoj dvigniti na krov, ker je bilo povsod še polno nevarnega plina. Potem so napravili poskuse s koksom, katere so vrgli v globino in so bile potegnjene potem kvišku le še na pol žive, kar pa kaže, da je vpliv plina pri kraju in bo mogoče kmalu dvigniti trupla. Nesreča vzbuja v mestu veliko sočustva, pa tudi mnogo komentarev. — Trupla so šele zvečer mogli izvlči na krov. Prepeljali so jih tako v mrtvašnico mestne bolnice.

ŽREBANJE SREČK za sokolski
Tabor — v decembru t. l. :

Sodišče

— Turški kavarnar z velesejma. 29letni oženjeni brezposelni brivec iz Čak vca Franjo Kostarić je imel na letošnjem velesejmu priložnost paviljonček, kjer je kuhal in prodajal turško kavo. Faktični lastnik kavarne pa je bil neki Hasan Huremović. Za pomočnico in pomivalko sta imela neko Ivanko Matković. Vsi trije so si najeli stanovanje s hrano pri Frančiški Kušarjevi v Dravljah, toda plačali niso nič, temveč so ostali na dolgu 558 Din. Tudi v Florjačevih gostilni so ostali na dolgu na zajtrku 150 Din, mestnemu magistratu pa na najemnin za prostor 250 Din. Kostarić je nadalje jemal pri slaščičarju Kemetru v Šiški slaščice za prigrizek h kavi, toda plačal tudi tam ni ničesar, ostal je na dolgu 976 Din. Za nameček si je istotam še izposodil 2 kaseti za slaščice ter obe prodal. — Hasan je že med velesejmom izginil iz Ljubljane, Kostarić pa med letom popelje še prodati paviljon, nakar bi bil sledil tovarisu, a so ga vsled ovdah dne 9. septembra aretirali. Na policiji je napravil upnikom klinčno izjavo, da sploh ne bo plačal, ker mu nimajo kaj vzeči, sploh pa da Kemeter nima priče, da mu je dal kake slaščice. Kostarić je bil zaradi tatvin opetovano kaznovan, dvakrat po 2 leti ječe ter je bil vsled tega tudi iz Zagreba izgnan. Pri zagovarjanju se zapleta v protislovja ter poudarja, da bi bil polagoma vse poravnal, ako bi ga ne bili zaprli. Obsodi se na 5 mesecev težke ječe.

— Tatova smola. 30-letni mehanik na Selu Rudolf Ahčan, zaradi tatvin že kaznovan, je dne 20. septembra t. l. vzel v gostilni »pri Stefanu« Andreju Kovaču zavoj s kompletno novo obleko. Ko pa je zagledal na Marjinem trgu sražnika, je vrgel zavoj za Prešernov spomenik ter se s tem izdal. Izgovarja se s popolno pljanostjo. Dobil je 2 meseca ječe.

— Nevaren mlad tat. Viktor Kokali, čevarjaki vajenec od Sv. Jakoba ob Savi, je šele 16 let star, a je bil že štirikrat zaradi tatvine kaznovan. Prvo kazni je dobil, ko je dopolnil 10. leto, zadnjo kazni 8 mesecev je prejel dne 20. marca, a od takrat se je brez dela potepal po Ljubljani in okolici v družbi enakovrednih tovarišev in tovarišic in izvrševal drzne vlope in odnesel 15. junija v Nadgorici Marjanu Medic 300 Din gotovine in revolver, dne 15. julija pa na Selu Mariji in Ivanu Sirknu raznih bankovcev in uro z verzično in skupni vrednosti nad 2000 Din. — Obtoženi tatvine deloma priznava, a se izgovarja na svojo zamerjeno vzgojo (nezakonski sin) in slabo družbo. Obsodi se na 1 leto postrežne ječe, tudi se izreče pripustnost, da ga oddajo po prestani kazni v pristno delavnico.

Politične vesti

— Kombinacije o rekonstrukciji vlade. Po poročilih iz Beograda se naj brže že jutri izvrši rekonstrukcija vlade. Vstop Stjepana Radića v kabinet je gotova stvar, ni pa še znano, ali prevzame portfelj ministra za socialno politiko ali ministra za javna dela. Verjetno je, da stopi v vlado tudi Ljuba Jovanović, ki bi naj postal minister notranjih del ali pa mesto Anta Radojevića minister železnice. Skoraj gotovo je tudi, da izstopi iz vlade Pavle Radić, ker zastopa Pašič stališče, da ni dopustno, da bi bila v vladi dva bližnja sorodnika —

strij in nečak — Stjepan in Pavle Radić.

— Stoletnica rojstva Evgena Kvaternika. Te dni je poteklo sto let, odkar je bil rojen glasoviti hrvatski revolucionar Evgen Kvaternik. V šestdesetih letih preteklega stoletja so češki, poljski, madžarski in italijanski emigranti v Parizu osnovali revolucionarne odbore, katerih cilj je bil razrušiti Avstrijo. S temi je stopil v zvezo Evgen Kvaternik, ki je sanjal o osvoboditvi hrvatskega naroda izpod avstrijskega jarma. L. 1863. so češki in poljski za-

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

— Dejala si, Nara, da človek s pomočjo življenjskega eliksirja vse vidi in ve. Zakaj pa meni ni dana ta moč? — je vprašal Supramati zamišljeno.

— Zato, ker še nisi razvil vseh svojih sposobnosti. Najin današnji pogovor je prvi korak po strmi, s čudeži posejani stezi, ki te čaka, predno spoznaš vse skrivnosti naše bratovščine.

Toda ti si strašno blede in razburjen. Pa pustiva za zdaj okultistični svet z njegovimi tajnami in postaniva navadna zemljana, ki se ljubi in hrepenita po sreči, kakor vsa druga bitja na zemlji, — je dejala Nara. Ljubče je pogledala moža in naslonila glavo na njegovo ramo.

Očarani Supramati je takoj pozabil na vse svoje dvome, strah in množico vprašanj, ki so ga zanimala. Zdaj je videl samo žametaste Narine oči in njena smehljajoča se usta. Strastno jo je objel in zašepetal:

— Ljubim te, Nara, in prisegam, da bom vedno ljubil samo tebe. Nobena druga me ne bo vodila na dolgi življenjski poti, ki me čaka.

Nekaj dni je minulo kakor v čarobnih sanjah. Nara je bila tako dobra in nežna, da jo je Supra-

mati čedalje bolj oboževal. Vsaka ura, ki jo je preživel brez nje, se mu je zdela tatvina njegove sreče. Tudi Nara je bila vsaj navidez srečna. Zabavala jo je ljubavna ekstaza mladega moža in rada je poslušala Supramatija, kadar jo je strastno poljubljal in šepetal:

— Pozabi minulo, pozabi svoje znanje! Ne govori mi več o skrivnostih, ne o posvečenju. Zdaj hočem samo ljubiti in govoriti o ljubezni.

Vendar pa Supramati ni mogel pozabiti pogovora na dan poroke. Tudi Narajana prikazen in vse, kar je slišal o njem, mu ni šlo iz spomina. Pogosto je nehotno vpraševal ženo o raznih pojavih, ki jih ni mogel razumeti.

Nekoč se je spomnil v pogovoru o posetu lednikov Agnija in je vprašal ženo, kdo je ta čudni sluga?

— Agni je nižji duh, ki ga je poklical v telo tvoj prednik, po imenu tudi Narajana Supramati, — je odgovorila Nara. Povedati ti moram, da so bili preminogi istomenjski tvoji predniki lahkoživci, vendar pa dobri administratorji in finančniki, ki so zelo skrbeli, da bi zakladi nikoli ne bili izčrpani.

Eden prvih prednikov, po imenu Narajana, je bil v tem pogledu osobito iznajdljiv. Kot izborni čarovnik je imel v svoji oblasti vse nižje duhove. Ti so mu pomagali izkopati in napolniti z zlatom rov, ki ga je videl v Alpah. V ta namen je iskal po svetu zaklade in si jih prisvajal.

Morda ti ni znano, da ima vsak skriti zaklad svoje čuvaje — nenasitne duhove, ki dragocenosti zvesto čuvajo in branijo. In tak zaklad je stražil Agni. V svojem pohlepu po zlatu je ubil lastnika zlata in druguljev, ki jih je pozneje zakopal v zemljo. Toda zločin ga je priklenil h kraju, kjer je bilo skrito usodno bogastvo.

Ko je hotel omenjeni Narajana prenesti ta zaklad v svoje skrivališče, se je Agni odločno uprl. Narajana je moral porabiti vso svojo moč, da ga je premagal. Vendar je pa Agni sledil zlatu in se naselil v lednikih.

Prednik tvojega pokrovitelja je bil praktičen in zato je sklenil obdržati zvestega čuvaja. V ta namen je zažgal pod skrivališčem z življenjskim eliksirjem pomešan kadijo, o katerem sem ti že pravila. Pod vplivom tega življenjskega toka se je Agnjev duh preselil v telo. Bil je pa samo deloma človek, nekako dvojno bitje — napol človek, napol svobodni duh. In tako živi zdaj v lednikih, kjer straži zaklad. Pohlep ga veže z zlatom, in srečen je, če le vidi dragocenosti. Skromen je in zvest. Pred množčastostjo svojih gospodarjev kar trepeta. Mene pa mrzi, ker se mu zdi, da lahko uničim njegovo dozdnevno življenje. Toda njegova bojazen je neutemeljena. Kaj me briga ta kreatura? Če mu mizerno življenje ugaja, pa naj živetari, kolikor mu drago

Slični pogovori so Supramatija zelo razburjali. Narajana postava je postala v njegovih domislih ogromna in grozna. Čim je ostal sam, so ga neprestano preganjali spomini na moža, ki ga je tako malo poznal, pa je vendar postal njegov dedič.

Nekega večera, ko se je Nara pogovarjala s povabljenim prijateljem, je odšel Supramati v knjižnico. Brskal je po predalčnu, kjer so ležala pisma, računi in dragoceni starinski rokopisi ter našel velik medaljon z Narajano slika na slovni kosti. Bil je naslikan v bogati, elegantni obleki iz 19. stoletja.

Supramati je začel radovedno ogledovati klasično lepe poteze na princem obrazu. V velikih, temnih očeh je bilo nekaj satanskega, kar je povsem odgovarjalo strašni sliki, ki si jo je ustvaril Supramati o svojem predniku na podlagi Narinega pripovedovanja.

Koliko zločinov ima na vesti? Koliko trpljenja je povzročil? Kako lahkomišlno igro si je dovolil ta krasni mladenič z groznimi silami, ki mu jih je zaupala bratovščina »Okrogle mize večnosti«? In kaj čuti zdaj? Ali mu je bilo težko umreti po tako dolgem življenju? Ali se je kesal v zadnji uri?

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Ljubljanska drama
Sreda, 4.: «Kranj mlajši». Izv. Četrtak, 5.: «Efigenija». A. Petek, 6.: «Zimska pravljica». D. Sobota, 7.: «Za narodov blagor». F. Nedelja, 8.: ob 3. pop.: «Vdova Rošinka». Ljudska predstava pri nižjih cenah. Ob 8. zvečer: «Kranj mlajši». Izv.

Ljubljanska opera
Sreda, 4.: «Mrtve oči». F. Četrtak, 5.: «Nabore», «Povratek». B. Petek, 6.: Zaprt. Sobota, 7.: «Don Juane». E. Nedelja, 8.: «Manon». Izv. Ponedeljek, 9.: Plesni večer (gđ. Vizjakova in g. Vleček). Izv.

Oskar Dev:

Kdo je skladatelj „Vigredi“?

V svoji, pri Schwentnerju izšli izdaji narodnih pesni iz leta 1906, sem krtil „Vigredi“ kot belokranjsko narodno pesem, ker so poznejši pojavi dognali, da ima ta pesem avtorja, naj mi bo dovoljeno, da ta svoj greh opravičim. V letih 1875, do 1880, sem obiskoval ljudsko šolo v Črnomlju in do leta 1877, sem hodil tjakaj na počitnice. Ves ta čas je bila ta pesem ne samo v območju črnomeljske ljudske šole med narodom razširjena, temveč se je pela tudi v vinškem, semškem in podzemeljskem šolskem okolju. Pela se je na oostijah, ob uršavah, na božjih polih itd. in tudi kot odhodnica. Ker se mi je pozneje direktni prehod v melodiji te pesmi nekam sumljiv zdel, sem vprašal pismo in ustmeno svojega nekdanjega učitelja Franjo Setino v Črnomlju, ako mu je avtor znan. Sporočil mi je, da je to pesem že leta 1874, ko je svojo prvo službo v Črnomlju nastopil, med narodom udomačeno našel, avtor da mu torej ni znan. Leta 1907, sem nato to pesem harmoniziral v obliki, kakor se sedaj poje, za moški zbor in jo vpejal kot nagrobno. Šele leta 1917, na nekem učiteljskem sestanku na Visokem pri Kranju sta me na moje veliko začudenje opozorila šolska upravitelja gg. Mihelič in Josip Lapajne, Vavkenov zet, da ta pesem ni narodna, da je to pesem zložil Andrej Vavken, nadučitelj v Cerkljah, G. Lapajne mi je tudi takoj poslal dotični zvezek. Tu sem šele doznal, da je pesem zložil Andrej Vavken. Naslovna stran tega zvezka se glasi: «Glas Goranske, postavil Andrej Vavken, učnik. V tej zbirki se kot zadnja pesmica nahaja »Otožnica za rank« gosp. Kamilo Mašek, c. kr. učniku glasbe v Ljubljani. Je dvojni ženski zbor v f duru s spremenjivanjem na klavirju, v sredini razširjenem v mešan zbor. To je naš »Vigred« se povrne, katero pesem je spesnil Ivan Puhar, takratni kaplan v Cerkljah. Pesem ima 5 kitic. Na naslovni strani se nahaja tudi št. 1861. Nekateri dvomijo, da bi ta številka pomenjala letnico, v Bleiških Novicah iz leta 1861, in sicer z dne 8. maja 1861, pa neimenovani poročevalci poročajo, da je Andrej Vavken, učnik v Cerkljah, ravnokar na svetlo dal »Glas Goranske«. Prav živno priporočajo ta lepi dar vsem ljubiteljem domačega petja. »Prav v duhu svojega napisa je zložena Otožnica po rajnem gosp. Kamilo Mašku, ki bo njegovim prijateljem in učencem pri petju solzice vabila v oči in še nadaljuje »kar se čez živostni Vavkenovih pesem, po našem so znanji celo nove in ne spominjajo na sedaj znane motive, ena je že naznamovana kot nemška po nemškem tekstu: Wie schön ist das ländliche Leben. Ker je to nemško pesem Puhar sam za zbirko poslovenil, je možno, da je Puhar to poročilo sam spisal.

V »Slovenec« z dne 13. aprila 1924, št. 86 pripisuje gosp. Franjo Neubauer, župnik pri Velkem Gabru, avtorstvo te pesmi Gregorju Riharju, češ da je objavil to pesem v »Vencu četverglasni pesmi«. Po njegovem ljubeznivem posredovanju mi je poslal g. Gustav Spletzer, nadučitelj v pok. v Trebnjem, to knjigo. V tej knjigi se nahajata res dva zvezka Riharjevih pesmi, kot tretji zvezek so pa uvezani ali ušiti Goranski Glas Andreja Vavkna in seveda kot zadnja pesem »Otožnica«. Ker pa manjka tretjemu zvezku naslovna stran, je ta okolnost spravila g. Neubauerja v opravičljivo zmotno in zato mu svetujem: Fe-stina lente, kakor svojo se učila na novomeških gimnazijah klopč.

V Pevcu št. 3 do 4 iz leta 1921, pa trdi g. Marj Kogoj, da je avtor te pesmi g. Ivan Škerbinec, nadučitelj v pok. v Višnji gori. Škerbinec mu je pravil, da je nastala leta 1860 ta pesem na sledeči način: Puhar kot veliki častilec Kamila Maška je po slednjega smrti spesnil »Otožnico« in naprosil Škerbinec, s katerim se je leto poprej seznanil, da mu napravi napjev in ta napjev je potem Puhar Vavknu izročil in ta ga je uvrstil med svojo zbirko, zato je tudi zapisal, da je pesem postavil in ne zložil. V pismu z dne 29. junija 1923, pa poroča meni oosp. Škerbinec, da mu je Otožnica z dvema kiticama izročil po smrti Kamila Maška Puhar, ko je on — Škerbinec — služboval v Predvorju. Pesem je zložil v d duru s spremenjivanjem klavirja za ženski zbor in nato se pristavi: Ta napjev sem pot izročil jaz nadučitelju Vavknu v Cerkljah. V svoji izjavi v »Jutru« z dne 10. septembra 1925 št. 208, kakršno je tudi meni poslal, pa pravi, da je zložil Vigred leta 1863, ko je služboval kot organist in učitelj v Predvorju. Puhar pa kaplanoval v Kranju. Nadalje da mu je Puhar besedilo izročil, nakar je on to pesem zložil. Neka cerkvena pevka, ki je službovala takrat v Predvorju, je napjev te pesmi dobro poznala in ko se je preselila v Cerklje, je po njej Vavken postavil in izdal ta napjev. Kako torej? Ali je Puhar izročil Vavknu napjev, ali Škerbinec Vavknu sam, ali je Vavken sprejel napjev do cerkveni pevki? In

kako to, da je izročil Puhar Škerbincu samo dve kitici, ko jih ima pet? Vedeti se mora, da Vavken s Škerbincem ni obceval. Bja sta si politična nasprotnika. Vavken je bil narodnjak, Škerbinec pa vladni pristavec. Pri teh nasprotujočih si trditvah moramo pač blagohotno upoštevati starost gosp. Škerbinec, ki je rojen 27. maja 1841, v Strajnah pri Kamniku. Toda glasom podatkov prosvetne uprave v Ljubljani, je bil v sp. Škerbinec kot provizorični učitelj, nastavljen dne 29. septembra 1861, v Kranjski zori, dne 13. novembra 1865, kot stari učitelj v Dolu, dne 6. decembra 1865, je bil priučen v Kamno gorico, 26. novembra 1866 pa v Predvorju, kjer je ostal do leta 1874. Gasem Koblarjeve zgozbe te cerkljanske tate iz leta 1890, je pa Puhar kaplanoval v Cerkljah od 14. aprila 1853, do leta 1862, od tu se je preselil v Smlednik, Kamnik, Dovje in je dne 7. avgusta 1864, v Kranju umrl. Iz teh ugotovljenih podatkov torej sledi, da je prišel gosp. Škerbinec šele leta 1868, v Predvorju, ko je bil Puhar, takrat že 4 leta v grobu, nadalje, da je Vavken že leta 1861, pred mesecem majem izdal to zbirko. Iz teh podatkov torej sledi, da avtor te pesmi ni gosp. Škerbinec. Ker je Vavken »Goranske Glas« postavil, sklepa gosp. Kogoj, da je Vavken v svoje zbirke sprejemal tuje pesmi, drugače bi zapisal »zložil«. Toda Vavken se je v vseh svojih izdajah izogibal izročiti »zložila« ali »komponirala«. Napave cerkvenih pesmi je tudi »nbral«, to je nabral od drugih ali pa sam postavil. Teh napavov je 43 in je pri vsakem napavu imenovan tudi skladatelj. Pesem »Vesela pevka« je pa »sostavila«.

Kdo je bil Vavken Andrej? Vavken (rojen 20. novembra 1838) je nastopil svojo prvo službo kot učitelj v Cerkljah dne 18. novembra 1857, umrl je 15. aprila 1898, bil je 30 leta cerkljanski župan, v Koblarjevi zgodovini cerkljanske fare (stran 124) čitamo, da je nadučitelj Vavken cerkljansko šolo nekako preporočil, vcepil veselje do nje staršem in otrokom, ter kot vzoren učitelj vedno uspešno izvrševal svoj poklic. On je mož krščanskega duha, slavec organizist in pevec: itd. Njegov bariton, njegove orgle in njegov cerkveni zbor se danes med ljudstvom slovi. Ni smarnc in Božičnice brez njegovih »Smarnc« in »Božičnice«. Na učiteljsku v Ljubljani mu je bil učitelj glasbe Kamilo Mašek in do Maskeve smrti (12. junija 1869) sta si bila najboljša prijatelja in sta stalno dopisovala. Da bi Vavken svojemu nekdanjemu prijatelju izkazal svojo hvaležnost, je napravil Puharja, da spesni Otožnico na Maske v to svrhu, da njegov spomin ovekoveči s svojo lastno kompozicijo. Vse Vavkenove skladbe kažejo narodno, melodijno fizičnost, kakršno ima tudi »Otožnica« ali »Vigredi«. Mož je imel dovolj fantazije, da je svojemu prijatelju sam postavil spominek. Tudi s Puharjem je živel Vavken v najboljšem razmerju, Puhar je Vavkna celo na sliko fotografiral. Značajnemu in glasbeno dovolj izobraženemu možu, kakor je bil Vavken, ni prisoditi, da bi v proslavo spomina svojega prijatelja zagrabil tag pgalat. »V« In sedaj še nekaj o Ivanu Puharju, rojenemu 26. avgusta 1814, v Kranju v Stanglovi hiši št. 82, Puhar je bil kemik svetovnega slovesa. Njegov izum je, da so se jele pripravljati fotografske slike namesto na dragocene srebrne, na steklene plošče, napravil je prve diapozitive in je svojo iznajdbo uporabljal tudi za prenašanje slik na papir in reprodukcijo po risbah in jeklozejih. Na londonski industrijski in na pariški razstavi je bil odlikovan. Pariška akademija ga je leta 1851, imenovala za svojega člana (glej »Dom in Svet« iz leta 1893, oziroma »Slovenec« z dne 7. februarja 1914, št. 30 ter nemške revije, ki jih poseduje g. dvorni svetnik v Kamniku Julij Polec, nečak Puharjev). Puhar pa je bil tudi spreten slikar, godbenik, igral je gosli, kitaro in klavir in je vsa godala s pomočjo kakega mizarja sam napravil. Bil je tudi pevec in pesnik. Ljubljana ima že Puharjevo ulico, kaj pa Kranj? Ljubljana je klobuk, Kranj pa je pušljica na tem klobuku in sedaj vprašam, ali ne bo Kranj sedil Ljubljani in postavil svojemu velikemu sinu primeren spominek, sinu, ki je poveljeval Gorence v pesmi »Poziv Gorencem«. Zatorej, Goranske tati skalnata stran, Ti zemlja slovenska, stoj tuju v zabrani! Po šegi domači mi čmo živeti; Gorje mu, ki tlači slovenski naš svet.

V tem oziru ima sedaj besedo vrli kranjski župan gospod Ciril Pirč.

— **Koncert Borovskega.** Svetovnoznani pianist A. Borovski je večer koncertiral v untonski dvorani in je kot naš dober znane izza lanskega leta privabil precejšnje število ljubiteljev k svojem lepo uspelemu koncertu. Publiku se je od točke do točke čimdalje bolj razglašala in koncert se je veselo dodatkov pianista zavlekel precej dolgo. Podrobno vsled tega poročam o njem jutri.

— **Dva recitacijska večera.** Dne 9. in 10. novembra se vršita na šentjakobskem odru dva recitacijska večera. Na prvem čitajo svoja dela Silvester Škrli, Ivo Grahor, Vinko Košak, Janez Zagar in Srečko Kosovel. Na drugem večeru recitalo: Milan Pirnat, Slavko Jan, Janez Zagar, Ciril Debevec slovenke pesmi in odlomke iz domače in tuje dramske literature. Začetek obeh večerov točno ob 20.

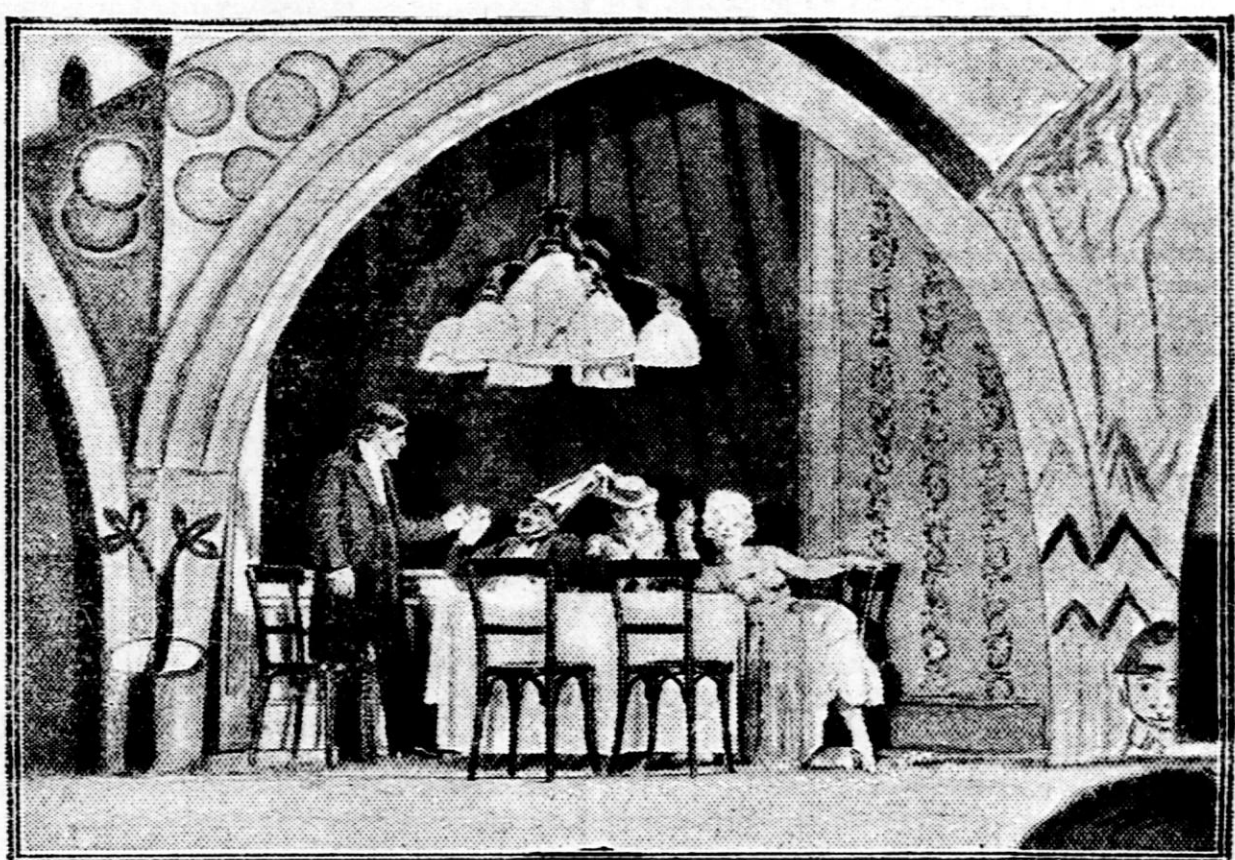
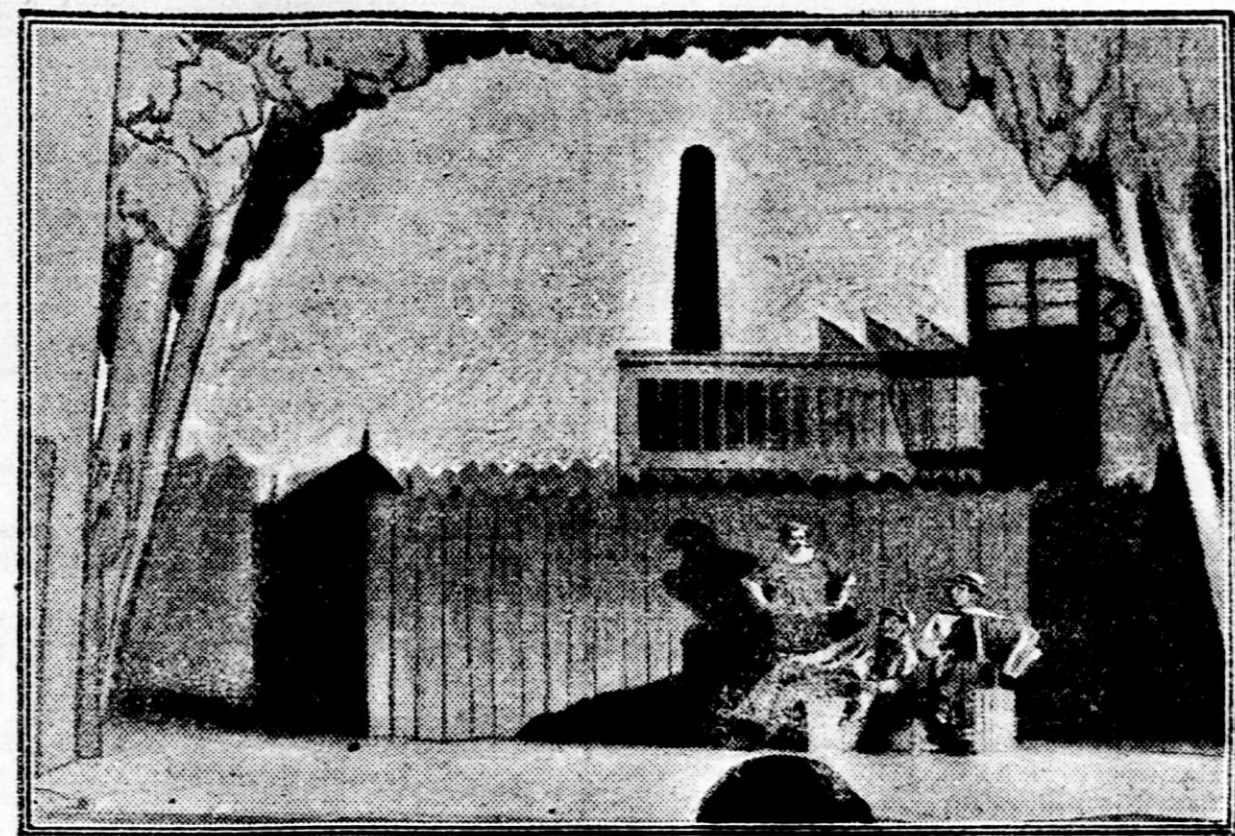
— **Nagradjen prikaz o rtički internacionalni umetniški izložbi.** Nagrada, od prispelih članaka o ovi izložbi, dodijeljena je za jugoslovnski prikaz o svoj izložbi, kao najstručni, koji je izšao u »Jugoslovnskoj Njivi« iz pera slikara i kritičara prof. M. D. Gjurića.

— **Jugoslavenska Niva** prinaša v novembarški številki to-le vsebino: Dr. Petar Bulat: Lubor Niederle. Povodom šestdesetogodišnjice. — Frano Alfrevič: Tuga hotela. — Zene. — Stanko Tomašič: Crveni pa-

ragraf. — Dr. Mirko Kus - Nikolajev: Etički problem moderne žene. — Stevo Stojanović: Šest godina naše agrarne reforme. — A. Bonifatić: Andre Gide. — Pregled. — Umjetnost. — St. Tomašić: Teatarska marginalia. — Dr. G. Novak: Dalmatinski umetnici na Jadranskoj izložbi u Splitu. — Socijalni život. Dr. St. Deželić: Moderno stambeno pitanje.

— **Srpski Književni Glasnik** prinaša v novembarški številki tole vsebino: Vladimir Nazor: Dječak sa ostrva. — Franc Verfel: Cibrinović. — Danica Marković: Davnašnja pesma. — Momčilo Nastasijević: Mirovanje drveća. — Frano Alfrevič: Večna

nteha. — Dr. Jovan Cvijić: Stogodišnjica Gjura Daničica. — Branislav Miljković: Originalnost u književnosti. — Jovan M. Jovanović: Odgovornost za svetski rat. (IX.) IV. Pripreme Avstrije za rat sa Srbijom. — Dr. Dušan Nedeljković: Bugari kao simboli u našoj narodnoj lirskoj pesmi. — Dr. Veselin Čajkanović: Zadušnice i sirotinja. — Svetislav Petrović: Pozorišni pregled. — Dr. Miloje Milojević: Umetnički pregled. — Dr. Rista Mitković: Socijalni pregled. — Nikola Miletić: Vojni pregled. — Inostrani: Politički pregled. — Gustav Krklec: Ocene i prikazni. — Dr. Dušan Popović: Beleške.

Prinašamo dve slike iz Langerjeve drame »PERIFERIJA« (oceno smo priobčili že dne 11. oktobra t. l.). — Prva predstavlja sestanek temnih eksistenc za tovarniškem platom na periferiji (Nablocka, Rogoz, Plut), druga pa prizor v baru (Rogoz, Cesar, Plut, Nablocka).

„Sunek z bodalom“ v nemško fronto

Senzacionalna pravda v Monakovem.

Mnenje brodogovnega moštva. — Nesoglasjanje mornariških voditeljev.

Gustav Noske nadaljuje. Glede upora med mornarji pravi priča, da on ni bil obveščen o tem, kako daleč je segla in sploh mogla seči propaganda na brodogovih in v armadi. Da so ljudje politizirali, je naravno. Kolikor jaz vem, je odšlo z velikih bojnih brodov vse, kar je bilo najboljšega in najmlajšega, na podmornike in na velike brodoge so prišli poročeni mošje v starosti do 49 let. Naravno je, da razpoloženje teh ljudi po štiriletnem ekserciranju ni bilo najvišje. Da pa je prišlo do upiranja med njimi, je vzrok ta, da veliko število poveljnikov ni imelo prave mere čustva za svoje ljudi. V pogovoru z mornarji sem našel vedno na temeljno izjavanje: Mi smo storiili svoje dolžnost, dokler je bilo smisla za to, toda v trenutku, ko je vojna končana, poginili na dnu morja, tega pa ne bomo storiili. Ako so poročila o izjavah admiralov Trothe in tem procesu točna, potem se je, kolikor jaz vem, na tem mestu prikrat priznalo, da je obstojal namen velikega pomorskega sunka. K mnogim tragičnim problemom nemškega flustva spada po mojem prepričanju tudi globoko nesoglasje v vodilnih mornariških krogih, ki je obstojalo od prvega vojnega dne glede načina vporabe mornarice.

Avtoriteta izvestnih oficirjev.

K »sunku z bodalom« navaja priča nadalje, da pozna veliko število oficirjev kot esebno hrabre mošje. Toda, kar ga je presenetilo, je bilo to, da so ti gospodje v zlata polni uniformi kar vstrepčali v trenutku, ko niso ljudje več z vsjo pokorščino kakor doslej stali pred njimi. Veliko število oficirjev je bilo vzgojenih samo za poveljevanje, niso pa znali z ljudmi živeti in umirati v duševni zvezi, zato pa je njihova avtoriteta kmalu poginila. Tudi se ne sme misliti, da je bil vsak oficir pripravljen umreti za izgubljeno stvar...

Pomirjevalna politika Evrope.

Priča nava več slučajev, kako se je socialna demokrate pred vojno obklovala z infamijami... Nemška socialna demokracija je vodila že pred 25 leti politiko, za katero se zavzemajo sedaj državni kancler dr. Luther, dr. Sireseman, Chamberlain in t. d. Ta politika vodi do pomirjenja Ev-

rope in do nove ureditve razmer, ki imajo ustvariti zedinjene države Evrope. Glede politične dalekovidnosti so socialni demokrate pred današnjimi državniki precej napred. Temeljno načelo socialne demokracije je in socialističnega delavstva je popolno priznanje dolžnosti za deželno obrambo.

Patritotična socialna stranka.

Državni posl. Oto Wels pripoveduje, kako je prišel polom iz že znanih vzrokov in ni nikogar presenetil. Prišel je z gromom in bliskom, kakor se pojavljale elementarni dogodki. Mi smo poskusili svoj vpliv v delavstvu, priznam pa, da je bil ta vpliv proti koncu vojne vedno slabši in so se mase nagibale bolj za radikalne tendence revolucionarjev in Spartakove zveze. Slednjim se merda lahko očita, da so pripomogli k štrajkom in sabotaži, ker so hoteli imeti rati konec s strahom, kakor pa strah brez konca. Ne verujem pa, da bi bil ta eden edincval v interesu inozemstva. Glede vseh moram zavrniti trditve, da bi bil kdaj od sovražne strani dobil denar. Nikdo ni postavjal domovine nad stranko tako, kakor socialna demokracija...

Proč z aneksijami in kontribucijami.

Na nasko vprašanje odgovarja priča, da se je tekom štirih vojnih let pozicija socialistov v drugih deželah nekako izpremenila. Začetkom vojne so francoski socialisti stopili v vlado kakor tudi v Belgiji in v Angliji. Tekom poznejših let je potem zmagoval tam polmovanje, da naj bi se ta vojna najboljšje končala s sporazumom. K temu so bistveno pripomogli govori nemških socialistov zlasti Scheidemanna z zahtevo: »Proč z aneksijami in kontribucijami!«

Vladar ne stori ničesar. — Nasprotno ravnanje s ohranjanjem.

Priča general Gröner. Na prošnjo dr. Hirschberga se prečita iz zvezka »Sunek z bodalom« članek, v katerem stoji trditve: »Ostane pretrflesljivo dejstvo, da sta dva nemška generala princ Max von Baden in Gröner prebrnila zvestobo svojemu cesarju in takorekoč uprizarila revolucijo s svojim postopanjem.« — Gröner pripoveduje: Je Razmehčevanje bojnega duha v nemškem narodu se je pričelo leta 1916. On je imel kot železniški šef mnogo prilike, da je potoval med armado in domovino. Do leta

1915. ni bilo najti v ljudstvu nikakega oslabljenja bojnega duha. Prve sledove oslabljenja duševnega življenja v ljudstvu sem opazil spomladi 1916. Šlo je za ustanovitve vojnoprehranjevalnega urada. Pri tozadevnih razgovorih se je opazila velika nervoznost pri delavskih zastopnikih. Očiti so bili več ali manj hudi, v glavnem naperjeni proti vladi, da se ničesar ne stori. Nkdar nisem imel vtiska, da bi prevladali zgolj politični motivi. Prepričan sem bil že takrat, da naša vlada ni bila na visku. Bethmann-Hollweg ni imel poguma, da bi brezobzirno odstranil ovire, ki so se postavljale proti njegovi volji... Napravili smo v prehranjevalnem vprašanju najprvo razdelitev, potem smo se bavili s transportom in šele nazadnje s produkcijo. Seveda bi bili morali ravnati baš nasprotno, kakor se je zgodilo na Angleskem, ali bilo je prepozno.

Štrajki. — Potreba novega kurza.

Štrajk v aprilu 1917 je bil samo reakcija človeškega telesa in človeške duše na težko pomanjkanje, prestano v pretekli zim. Polastili pa so se štrajka politični elementi in poskušali zamenjati maso politično vznemirjenje. Gotovo so bili radikalni elementi na delu. Štrajk je bil kmalu končan. Pretil pa je bil konec aprila nov štrajk. Priča je imel pogovor z voditeljem stranke neodvisnih socialistov Haasejem. Naslikal mu je položaj na fronti in poudarjal potrebo povišane produkcije. Haase je komcem pogovora obljubil, da se 1. maja ne bo štrajkalo. Priča je dobil o Haaseju vtisk, da on ni nikak revolucionarni voditelj. Priča izpove, da je takrat v zaupnih krogih poudarjal svoje stališče, da ako se vojna izgublja vojaško, stoji pred vratmi revolucije. Svoje mnenje je razložil tudi Hugonu Sinnestu, ki pa je bil vedno mnenja, da sodi priča vse prečno in da bo Ludendorff zmagal. Priča je hotel v glavnem izpremembo v uradu državnega kanclerja in doseči je nameraval državni kabinet deželne obrambe ne po parlamentarnem sistemu, marveč s posebno konstrukcijo v vojne svrhe in z udeležbo vseh strank. Iskal je novega kurza primerno času in položaju, da pridejo na varno, tudi ako se vojna slabo konča.

Nadomestitev v armadi. Pritožbe

Začetkom 1917. je poročal Ludendorffu o skrbi za nadomestila v armadi. Rezultat preiskave je bil: na nadomestilo se lahko računa do spomladi 1918. Po tem treba uravnati operacije... Z boljša so se žele pritožbe o slabi prehrani. V etapi je zavladala grda nedisciplina. Preiskava je dokazala, da so bile zopet neverjetne nerednosti v preskrbi vojaštva.

Zrebanje sokolske loterije za Tabor-15. decembra t. l.

Pomanjkanje ljudi. — »Do Božiča mora biti mir!«

Februarja 1918 sem postal vodja prvega armadnega zbora, da dobim kruh iz Ukrajine. Ludendorff mi je pisal v maju 1918, da je na zapadu vse dobro, potrebuje pa ljudi. Sicer pa z vprašanjem ljudi pri antanti ni nič boljše. Jaz položaja na zapadu n'kakor nisem tako ugodno presojal. Bilo je treba preveč moči in posadke za vzdrževanje pozicije na zapadni fronti vsled močnega zakrivljenih bojnih črt... V juniju 1918 sem bil v Berlinu, kjer so mislili, da je Ukrajina polna zita. Takrat mi je podpolkovnik Bauer rekel, da je položaj obratni snovi za podmornike zelo resen in istotako vprašanje nadomestila... Meseca septembra so se mi izrekle neke osebnosti posamezno z veliko skrbjo o položaju na zapadu. Dne 23. in 24. septembra sem bil v Spa. General Ludendorff mi je razlajlil fronte razmere, naslikal položaj za zelo resen, toda ne neposredno ogrožen. Vprašal sem ga: Ljubi Ludendorff, povejte mi odkrito in pošteno, kako dolgo boste mogli na zapadu se izvrševati odpor. Jaz moram to vedeti, da si uredim po tem politiko na vzhodu namram ukrajinski vladi. General Ludendorff je odgovoril: Uprati se bom mogel že nekaj mesecev. Vprašal sem dalje: Ali mi ne morete navesti termina nekoliko bližje? — General Ludendorff je nato odgovoril: Do Božiča mora biti mir! Nisem bil razočaran, ampak pomirjen po njegovi izjavi...

Preli obelelosovi deluje s kolonistm uspelo samo
VILFANOV ŠAJ
kar priznava vsi strokovnjaki — Dobiva se v vsah lekarnah in drogerijah — Proizvajal:
Kem. pharm. laboratorij **DR. D. VILFAN,**
ZAGREB, ILICA 204

Cesar naj gre na fronto!

Kot naslednik generala Ludendorffa sem se takoj orientiral o situaciji na zapadu... Z vzhoda sem šel na zapad s trdnim namenom, ako bo mogoče rešiti pozicije cesarja. Osebnost sem bil proti odstopu cesarja iz vzrokov armadne in zlasti oficirske psihologije. Predlagal pa sem, naj gre cesar nemudoma na fronto ne morda za parado, za ohranjanje in za pooblaševanje železnih križev, tudi ne v tem smislu, da naj se cesar postavi na čelo svojih čet in izvrši smrtni pohod, marveč da gre na prsto na fronto v strelski jarek tja, kjer je stalo toliko stoletstev nemških vojakov in oficirjev. Tam naj cesar počaka, če ga morda kroga zadene. Ako cesar pada, ni za njega lepšega konca in ako bi bil ranjen, bi bilo po mojem prepričanju pričakovati v tem trenutku preobrat v razpoloženju nemškega ljudstva po v njem vladajoči sentimentalnosti. Oba generalna adjutanta sta rekla, da to ne gre. Tudi feldmaršal je mojo misel odklonil... Ko sem sprejel poveljstvo na zapadu, ni bilo dejanskih rezerv nič več... 4. novembra sem šel v Berlin poročat. Tam sem slišal poročila državnega tajnika o revolvi v mornarici in o dobri vti, da vsled te je vse vprašanje odpora na zapadu omajano, še ne končano. Pričakovati je bilo, da se to gibanje razširi.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1925.

— V živo se čutilo zadeta tisti ljudje, ki hočejo v zadnjem času predstavljati v Ljubljani radikalno stranko, ker smo ugotovili, da so isti gospodje v času, ko je radikalna stranka pri skupščinskih volitvah bila odločilno bitko, kolebali kot nihalo semintja, simpatizirali z vsemi možnimi nasprotniki radikalne stranke, zagovarjali Davidoviča in z njim zvezanega dr. Korošca in končno srečno pristali v luki takozvanega »bratskega sporazuma«. Zato besede in divjanje ter se v potu svojega obraza trudijo, da bi zakrili preteklost in pokrili s plaščem pozabnosti svoje grehe. Delajo se, kakor da bi nikdar ne bilo pravovernosti radikalov pod soncem, kakor so oni, in kakor da se samo ob sebi razumejo, da so sedaj oni, čeprav so oni baš v najusodnejši dobi za radikalno stranko igrali vlogo svigašvaga, edini poklicani reprezentanti radikalne stranke med Slovenci. Javnost se jim sveda smeje, ker dobro ve, kako je bilo pred meseci, ko je njih glasilo dan za dnem dokazovalo, da so bili pri volitvah poraženi radikali in da je zmaga politika »bratskega sporazuma«, katero sta zastopala v Sloveniji edino dr. Ravnihar in dr. Boža Markovič. Morda se ta organ še ve spominjati na svoj poziv, naj somišljeniki radikalne sporazuma volijo na Stajerskem dr. Markoviča, v Ljubljani dr. Ravnihara, na Kranjskem pa Deržiča? Ako je na to pozabili, smo pripravljene mu osvečiti spomin s citati iz njegovih lastnih predavalov!

— O napredni fronti v zadnjem času mnogo razpravlja dr. Ravniharjevo glasilo. Doim je do sedaj previdno prikrivalo o tem vprašanju svoje prave nazore, je danes odkritostno in izjavlja naravnost: »Napredna fronta s samostojno demokratsko stranko je nemogoča.« Originalna je utemeljitev te teze. Poslušajte: »Ker bodo najbližji politični dogodki docela potisnili SDS ob stran.« — Kako dolgo že gonijo gospodje okrog Ravniharjevega trobila to lajno! In vendar je njim tudi omražena SDS še vedno krepka, oni sami pa se že osem let zamažajo truditi, da bi prišli kjerkoli in če tudi furtim do kakršne koli politične veljave.

— Avdiencia. Kralj je včeraj sprejel v avdienci Stepana Radića. Avdiencia je trajala od 18. do 20. Danes dopoldne sprejme kralj v avdienci ves arhitektski sabor pod vodstvom patrijarha srbske pravoslavne cerkve Dimitrija.

— Proslava rojstnega dne italijanskega kralja. Takajšnji italijanski konzulat nam pošilja v objavo nastopni poziv: Vsak dober državljani, ki živi dateč od domovine, pozdravlja z veseljem in z otroško ljubeznijo narodne praznike, ki mu nudijo priliko, da pozivi svoja domoljubna čustva. Tako morate storiti tudi vi, Italijani, ki v tej plemeniti deželi doživljate domovino z mirnim, pridnim in pametnim delom in tako v visoki meri prispevate k dobroti in koristnosti odnosom med državo, ki vas je gostoljubno sprejela, in med sveto lastno državo. Ker praznujemo 11. t. m. rojstni dan Nj. Vel. kralja Viktora Emanuela III., vas vabimo, da se tega dne udeležite v čim-največjem številu proslave, ki se bo vršila v prostorih kr. generalnega konzulata italijanskega v Ljubljani, da se poklonimo ljubljenskim vladarjem in po njem tudi svoji domovini. Kr. gen. konzulat naproša vse rojake, ki bi želeli prisostvovati proslavi, na njih naslov in znan, posebno ker morebiti stanujejo izven Ljubljane, da jim preje prijavijo svoj naslov takajšnji konzularni pisarni, da jim lahko pošljemo vabilo za proslavo. Proslava se vrši 11. t. m. ob 11. dopoldne.

— Češkoslovaški državljani v SHS — prijava terjatev proti poštini hranilnici v Budapešti. Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani opozarja češkoslovaške državljane, bivaajoče v kraljevini SHS na prijavo terjatev proti poštini hranilnici v Budapešti, ki se vrši na podlagi razglasa ministrstva finančne in pošte v Budapešti, ki je bil 16. 7. 1925. Zb. zak. in naredb. z dne 9. VII. 1925. Češkoslovaški državljani, ki stalno stanujejo v Jugoslaviji in ki so lastniki terjatev iz hranilništv, sek. računov v gotovini t. d. pri poštini hranilnici v Budapešti, lahko dobe pristojne informacije radi prijavi od konzulata CSR v Ljubljani. Pri pisemnih vprašanjih se mora priložiti

potrebna vsota za krije poštnine. Prijavni termin konča dne 30. XI. 1925.

— Stavka črkostavcev v Beogradu. Se pred 31. oktobrom so nekatere beograadske tiskarne odpovedale stavcem kolektivno pogodbo. Stavci so se izjavili solidarni in so zagrozili lastnikom tiskarn s stavko. V resnici je včeraj v nekaterih tiskarnah izbruhnila stavka stavcev, tako v tiskarni radikalne »Samouprave«. Druge tiskarne, so podaljšale stavcem kolektivno pogodbo.

— Telefonski promet s Pečujem. Med Velikim Bečkerem in Pečujem je bil 3. t. m. odprt direktni telefonski promet, ki obenem veže Beograd.

— Železniška proga Prilubić - Banjaluka. Prometni direktor Vasa Marković je prispejal v Banjaluko, da nadzoruje pripravljalna dela za zgradbo železniške proge Prilubić - Banjaluka. Za progo potrebni krediti so že dovoljeni.

— Zadnji nemški predsednik ljubljanskega deželnega sodišča — tožilec. Adolf Elsner, katerega je avstrijska republika po prevratu prevzela od nas v svojo službo in ga imenovala za senatnega predsednika pri deželnem sodišču v Gradcu, je stopil leta 1921 v pokoj s prejemki 4. plačilne stopnje. Vložil je na upravno sodišče tožbo zoper avstrijsko državo, v kateri zahteva, da se mu prizna prejemki 5. plačilne stopnje, češ da se nahajajo predsedniški sedeži v Gradcu, Lincu, Celovcu tudi v 5. skupini. S to tožbo je mož pogorel. Sodni dvor je tožbo namreč zavrnil, ker je ugotovil, da pripada predsednikom navedenih sodišč le 4. plačilna stopnja, izjemši one, pri katerih gre za tako zvano »posebno važno« službovanje. Da li bi se bila priznala deželni sodišču v Ljubljani, — če bi bila ostala Ljubljana pri Avstriji — taka važnost, da bi se smatralo za potrebno, pomakniti predsednika v 5. skupino, se danes ne da nikakor več prisdeliti. Pač radi vjamejmo! Sicer naj bo pa g. Elsner, ki je služil 46 let, vesel, da je sploh dosegel 4. skupino, kajti že prejemki te skupine nadkriljujejo daleko prejemke predsednika današnjega deželnega sodišča v Ljubljani. Na drugi strani pa seveda ni lepo, da Avstrija sedaj naše priznati g. Elsnerju zaslug, ki si jih je pridobil za njo in za nemstvo kot nezaposlen in zagrozen germanizator slovenskih sodišč. Nehvaležnost je pač plačilo sveta, kaj ne, g. Elsner?

— Telefon Zagreb - Ljubljana. »Samouprava« poroča: Tekom prihodnjega meseca bodo končana dela za napravo nove telefonske proge Zagreb-Ljubljana. — Nedavno tega so poročali beograjski listi, da bo ta proga dovršena že v nekaj dneh. Kaj je sedaj resnica? Telefonske zveze z Zagrebom in Beogradom so tako škandalozne, da je že zadnji čas, da se napravi v tem oziru koristen red.

— Novi inspektor. V prostornem ministruju je podpisan ukaz o imenovanju Dimitrija Magarševića za inspektorja osnovnih šol. Magaršević je bil doslej inspektor osiješke oblasti.

— Stavka igralcev v Skopju. Umetniški oddelek prosvetnega ministruja je obveščen, da prično igralci gledališča v Skopju stavkati. Če uprava ne ugodí njihovim željam. Gledališka uprava je odklonila vse zahteve igralcev in tako je pričakovati, da se v najkrajšem času prične stavka. Umetniški oddelek prosvetnega ministruja si prizadeva preprečiti stavko.

— Nov pravilnik za klanje živine. V »Službenih Novinah« bo te dni objavljen pravilnik o pregledu klavne živine in mesa, ki je bil sestavljen v veterinarskem oddelku poljedelskega ministruja. Po novem pravilniku mora veterinar pregledati klavno živino, kakor tudi vse mesne izdelke. Pokrvarjeno ali ljudskemu zdravju škodljivo meso, zaklana živina, divjačina, ribe, raki, školjke, mesne konzerve itd. se morajo prodajalcem odvzeti in uničiti. Ovce, koze in prašiči se smejo zaklati tudi brez predhodnega pregleda, če je meso namenjeno za domačo uporabo. Meso se sme izvažati iz klavnice samo tedaj, če je pokrito s čistim platnom in naloženo na snazen voz. Za hrano dobro meso se označi z okroglim črnim pečatom, ki meri v premeru 3½ cm. V večjih mestih se označi meso slabše kakovosti s pečatom v obliki kvadrata. Za prodajo pogojno dolbro meso ali meso, ki se lahko porabi samo po posebnem prepariranju, se označi s kvadratom, čigar rob meri 4 cm. Za bivolovo meso se bo uporabljal šestkotnik, za konjsko pa pravokotnik 5 x 2 cm. V teh pečatih bo označeno ime občine, v kateri je bilo meso pregledano in datum pregleda.

— Spremembe v zagrebškem novinarstvu. Kakor javlja današnja zagrebška »Riječ«, je postal direktor zagrebških »Novosti« in »Zagreber Tagblatt« zopet g. Toni Schlegel.

— Koliko tehta ustreljeni jelen. Gosp. Janko Skale nam piše, da tehta jelen, ki ga je ustrelil, z drobovino vred v resnici okrog 300 kg in da je visok 148 cm. Zanj kot lovca-sportnika je merodajna teža, ki jo ima žival v naravi, ne pa kadar je že izčista.

— Obsojeni komunisti v Zagrebu. Radi nedeljskih demonstracij, ki so jih priredili zagrebški komunisti na pokopališču, je policija aretirala okoli 37 oseb ter je od teh pridržala v zaporu 23, da je ugotovila njih identiteto. Na podlagi kriminalne evidence je bilo ugotovljeno, da je od teh komunistov že več kaznovanih radi tatvine, ponesverbe in vojaške dezertacije, okoli 15 aretirancev pa je bilo policijsko obsojenih radi izgovod vlačugarstva in drugih policijskih prestopkov. Aretirani komunisti so bili obsojeni na 24, odnosno na 48 ur zapora, a eden na 4 dni, ker je bil že 15krat radi izgovod policijsko kaznovan.

— Smrtina kosa. V bolnici v Celovcu je 1. t. m. umrl na težki operaciji g. Peter Urbanc, dolgoletni narodni župan pri Sv. Štefanu na Zili. Pokojnik je bil navdušen, neustrašen Slovenec, ki se je desetletje boril za pravice zaslužnih slovenskih rojakov na Koroskem. Bil je vedno v prvih vrstah slovenskih narodnih borcev, neomajen in neupogljiv v svojih načelih. Povsodi je užival največji ugled in spoštovanje kot poštenjak in kot kristalno čist značaj. Pokopali so ga 4. t. m. v njegovi rodni občini. Slovenci od blizu in daleč so prišli, da izkažejo zadnjo čast možu, ki si je za slovensko Zilo pridobil neveljnih zaslug. Bodi mu ohranjen trajen spomin!

— Valencen zaklal valenca. Snoči ob 20. se je v Osijeku odigral tragičen slučaj. Iz šole so se vračali valenci, med drugimi tudi 15letni čevljarji valence Anton Otmauer in 14letni krojaški valence Franjo Folk. Oba valenca sta se sprla in Otmauer je udaril Folk za bokserjem po glavi. Folk se mu je iztrgal iz rok in skušal je utesiti. Videč, da ga Otmauer zopet dohiti je potegnil majhen nož iz žepa in zamahnil z vso silo proti Otmauerju, ki je zopet uvažil nani. Zamahnil je tako nesrečno in silovito, da se je Otmauerju nož zaril v prsa in mu presekal pljučno veno. Otmauer je med prevozom v bolnico umrl. Policija je Folk aretirala.

— Mlad ubijalec. V selu Vitina v Hercegovini sta se na pašti spila štiri N. B. in Sletni M. B. Med prepričim je stariši udaril mlajšega s kamnom tako močno po glavi, da je ta podlegel poškodbam.

— Potrjena smrtna obsodba. Kakor smo že poročali, je bil pred prvostančnim sodiščem v Štupu obsojen na smrt na večletni komita Trajan Ivanović, ki se je s četo Panče Mihajloviča boril proti našim oblastim. V borbi z orožniki, v kateri je Mihajlovič padel, je bil Ivanović ranjen v nogo in so ga ujeli. V tej borbi so padli štiri orožniki in dva komita, Ivanović z obsodbo ni bil zadovoljen in je vložil ničnostno pritožbo. Obsodbo je sedaj potrdilo tudi apelacijsko sodišče v Skopju. Še bo imel »Florijan« dela...

Iz Ljubljane

— Svečana vojaška zaprisega. Danes zjutraj ob 8. se je vršila na dvorišču vojašnice vojvode Mišića slavnostna zaprisega vojakov, rojenih v letih 1875. do 1880. Na sredi dvorišča je bila postavljena z belim prtom pogrnjena miza, na kateri je stalo razpelo in dve goreči sveči. Ob mizi so stali podpolkovnik Mulaček, načelnik vojaškega magistratnega urada ravnatelj Barč ter vojaška svečena mons. Klobovs in prota Dimitrije Janković. Za njimi je stal vod vojakov in vojaška godba. Ob ¼ 9. je podpolkovnik Mulaček napovedal pričetek zaprisežne ceremonije s poveljem »skinite kapu«, na kar je vojaška godba intonirala slavnostno primerno pesem. Nato je najprvo zaprisegel prota Janković vojaške pravoslavne veroizpovedi, za njim pa monsign. Klobovs vojaške katoliške veroiz-

povedi. Po končanem obredu je imel monsign. Klobovs patrijski nagovor, ki je izzvenel v vzklic »Nj. Vel. kralj Aleksander naj živi, živijo!« Vsi navzoči so se odzvali temu pozivu in navdušeno zaklicali kralju živio, godba pa je zaigrala državno himno. S tem je bila zaprisega končana.

— Poskusni polet v Ljubljani zgrajenega aeroplana. V tork dopoldne so poskušali na letališču na Ljubljanskem polju nov, v Ljubljani zgrajen enokrovnik. Precej dolgo je aparat držal po tleh, dokler se je končno le posrečilo pilotu g. Vodišku dvigniti z letalom v zrak in izvesti dva kroga. Dvignil se je do 70 metrov in krožil kakih deset minut. Po menju pilota je aparat izborno zgrajen, mal nedostatek je samo že v motorju. Motor je napravil mesto 3600 samo približno 2200 obratov v minuti in je bilo tako samo dve tretjini izkoriščenosti, kar je dalo povod, da je moral pilot predčasno pristati. Pristal je po kratkem konaj 20 metrov dolgem drku po tleh z minimalno brzino.

— Triglavski brucovski večer se bo vršil v soboto 7. t. m. ob 20. v zadnji restavracijski sobi hotela Štrkelj. Pozdravna večera na čast novim Triglavom naj se udeležijo vsi aktivni člani. Slavni starešine iz Ljubljane in drugih krajev vlnodno vabljeno. — Odbor.

— Starešinam - Triglavom. Vse v Ljubljani bivaajoče starešine akademškega društva »Triglava« pozivamo, da se v čim-največjem številu udeležijo brucovskega večera v soboto 7. t. m. ob 20. v zadnji restavracijski sobi hotela Štrkelj. — Dr. Al. Praunseis, V. Stergar, M. Spindler, Rasto Pastosilemek, D. Majcen.

— Sestanek vojnih invalidov. Dne 6. novembra ob 18. se vrši v magistratni sejni dvorani javna seja Udruga vojnih invalidov, izvrševalnega odbora v Ljubljani, s sledečim dnevnim redom: 1.) Novi invadilski zakon in invalidi. 2.) Slučajnosti. — Vlada je v načelu sprejela invadilski zakon, ki ga vsi invalidi cele države enodušno odklanjajo. V četrtki dne 6. novembra se prične specijalna debata in je še čas, da se ob 12. uri dosežejo že kakšne spremembe v prilog invalidom. Apeliramo na vso javnost, a nas v zadnjem trenutku podpre in da se postavi na našo stran.

— Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani bo imelo jutri v četrtki dne 5. novembra ob 16. redno odoborno sejo. 1894/n

— Sokolski gledališki oder na Viču vprizori v nedeljo 8. novembra ob pol 8. zvečer smehapolno burko »Velika repatica«. 1893/n

— Sokolsko društvo v Šiški priredi v soboto 7. nov. v društven telovadnici točno ob pol osmih zvečer telovadno akademijo. Na akademiji nastopijo vsi oddelki z lepimi telovadnimi točkami. Na sporedu so tudi proste vaje članov, predpisane za VIII. vsesokolski zlet v Prago leta 1926. — Tem potom se vabi vsa društva in vso narodno javnost, katere se zanima za delovanje šišenskega Sokola. — Zdravo. 1890/n

— JAD »Triglav« v Ljubljani. Na X. rednem obnem zboru JAD »Triglav« dne 31. okt. t. l. izvoljeni odbor se je sestavljal sledeče: predsednik Spindler Ciril, iur., podpredsednik Šljanc Milan, iur., tajnik: Černež Božidar, iur., blagajnik: Kuharič Boris, teh. gospodar: Zener Joža teh. arhivar: Lukman Branko, med. knjižničar: Juranič Jovo, iur., namestnik: Lesjak Ivan, iur., predsednik: Tiplič Ljubo, iur., Golouh Ciril, iur.

— Cerkevni koncert. Dne 9. novembra ob pol osmih zvečer priredi trnovski cerkveni zbor, pomožni s pevec drugih zborov, cerkveni koncert, ob katerem se bodo izvajale skoro izključno skladbe slovenskih skladateljev. Vstopnice je dobiti od srede dalje v županijski pisarni v Trnovem, v Novi založbi na Kongresnem trgu in v glavni trafiki na Mestnem trgu. Cene so: sedeži I. vrste po Din 15, II. vrste po Din 10, stolišča po Din 5. Spored koncerta z besedilom pesmi se dobi istotam po Din 2. 1874-n

— Domače hranilnice je začela izdajati Mestna hranilnica ljubljanska. Stranke jih dobe od 8. do 12. ure v oddelku za vloze. 1892/n

— Izgubile so se 3 damske zlate ure v zaviklu; pošten najditelj naj jih v upravi naroda ali na policiji odda proti nagradi. 1891/n

— Redka ugodna prilika se nudi vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina & Ko, Tržič, razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najboljšje kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, na Bregu 20. 212/n

— Otvoritev plesne šole. Opleševalno društvo v Rožni dolini otvori dne 8. novembra t. l. ob 15. uri plesno šolo v salonu restavracije na strelišču pod Rožnikom. — Priglasje za šolo, kakor tudi vsa druga plesna se dobe v trgovini g. Batija, Rožna dolina, cesta IV. št. 4, odnosno v restavraciji na strelišču pod Rožnikom. — Odbor.

— Pevsko društvo »Zora« v Karlovcu je razpisalo do konca julija t. l. več nagrad za najboljše skladbe za mešani zbor. Pa do danes ni obvestila o uspehu tega »natečaja«, niti se niso skladateljem vrnilo nenagradene skladbe. Prosimo pevsko društvo »Zora«, da pošlji to zadevo.

— Orjunaši in nam naklonjeno občinstvo v soboto dne 7. t. m. ob 8. uri zvečer vsi na čajanko, katero priredi Orjuna St. Jakob-Krakovo-Trnovo v kantini tovarne br. Derenda na Emonski cesti. Za dobro pijačo in zabavo preskrbljeno. Odbor, 1895/n

če ne verjameš, da eden par nogavic z žigom in trnkom (rdečo, modro ali zlato)

„kijuč“ traja kakor širje pari drugili. Zato kupite eden par in prepičate se. Dobivajo se v prodajalnah. 22-19

Iz Celja

— Poročil se je v Celju zdravnik g. dr. Orest Zunković z zdravnico gospo Stefko Kozuharjevo iz Silistrije v Rumuniji. Oba poročena delujeta kot zdravnik v celjski javni bolnici. Obilo sreče!

— Za četrti porotno zasedanje v Celju je imenovan za predsednika porotnega sodišča dvorni svetnik in predsednik okrožnega sodišča dr. Jos. Kotnik, za namestnika pa višja dež. sodna svetnika dr. Iv. Premščak in dr. Friderik Bradič ter dež. sodni svetnik Valentin Levičnik. — Zlikovci v Celju. Kakor čujemo, pride 21. t. m. v Celje Zlikovci kvartet prireditel koncert. Natančneje se poročamo.

— Vojaška godba iz Maribora se mu-di te dni ob priliki zaprisege vojaških obveznikov v Celju. Prirodila je koncert v »Evropi« ter svrjala v tork zvečer tudi na družabnem večeru oficirskega doma v Celjskem domu.

Sport

Jugoslavija — Italija

Danes v Padovi.

Danes se vrši v Padovi tekma med jugoslovensko in italijansko reprezentanco. Naloga našega teama, ki je pretekli dni doživel v Pragi velik debaclo, ni lahka, vendar je upati, da se bodo naši v Italiji častnejše odrezali. Svezni kapetan je to, pot postavil sledeče moštvo:

Friedrich—Vrbanič, Ivković, Marjanović, Premrl, Križ—Grdenić, Jovanović, Bendič, Petković, Sekulić, Rezerve: Hiltrec, Luburić, Pažur, Mihelič. Z moštvo so od-potovali svezni kapetan g. Zinaja in tajnik Riboljav, katerim se je v Ljubljani pridružil dr. Birska, delegat podsveza in uradnik »Slov. Narodas«. Zato bomo o tekmi prinesli obširno poročilo.

Italijansko moštvo je sestavljeno takole: De Pra (Genova) — De Vecchi (Genova), Calligaris (Casale) — Dugoni (Mdena), Burlando (Genova), Barbieri (Genova), Della Valle (Bologna), Conti (Internationale), Libonatti (Torino), Bolaneri (Torino), Lovrato (Genova). Rezerve: Combi, Rosetta, Alleanandi, Gaudini, Bernardini, Bizatto, Magnozzi in Jani.

Po zadnjem neuspehu v Pragi nimamo baš preveč zaupanja v naše moštvo, ki je sicer razen kriliske vrste dobro sestavljeno. Sicer pa: Vederemo...

— TK »Skala« obvešča svoje članstvo, da priredi v nedeljo 8. novembra skupni izet na Kum, kjer se vrši sestanek s TK »Sljeme« iz Zagreba. Ker je namen izeta medsebojno spoznavanje in poglabljeje prijateljskih stikov med obema kluboma, se pozivlja članstvo, da se izeta v čim-večjem številu udeleži. Odhod z jutranjim vlakom ob 5.27 min. 1889/n

— RCD Espanol. Barcelona igra v Pragi. Moštvo Zamore igra 7. in 8. novembra proti Slaviji in Sparti.

»Zares, saj lahko izve zdaj za to ves svet. Svobodna sem in sama lahko razpolagam s seboj. In ljubiva se tako nežno. Rafael Douneval in jaz. Name-ravava se poročiti, čim bo mogoče.«

Vstala je in sekla Guillaumeu v roko. »Mislija sem le, da bi mogla skupaj prečitati ta pisma — toda zato nisem jezna na vas — Guillaume, ubogi Guillaume — in kaj mi je zdaj do teh pisem, saj imam nleza samega, ki ga ljubim nad vse. On še ne sluti, da je našina sroč tako blizu. Se nič ne ve o srečnem izidu. Poisčem ga, potem pa skupaj od-potujeva. Ah, oprostite mi, Guillaume, ne bi vam smela, baš vam ne bi smela o tem toliko pripovedovati!«

Odšla je. Guillaume jo je spremljal z očmi. Ni se mogel ganiti, niti besedice ni mogel spraviti iz sebe. In v groze-point, jasni zavesti je videl, kako je stopila vsa hreneneča po življenju in sreči v Dounevalovo sobo, kjer jo je molče sprejel mrtvi ljubček. Guillaume je čutil, kako mu stiska možgane, srce in glavo groza, kako se mu ježilo na glavi lasje.

Divje je zakričal: »Rdeča! Rdeča! Ta pečat! Kri! — vedno samo rdeča!«

Maurice Leblanc:

Žrtve ljubosumnosti

Sele po tridesetih prečutih nočeh, po dolgem mesecu strašne boleti se je odločil stopiti v isto sobo. Hotel je znova prečitati vsa pisma iz časov, ko je bil še zaročen, prelistati je hotel črno vezani zvezek, v katerega je Julietta kratko beležila vse dogodke iz njunega zakonskega življenja. Takrat je bil še srečen. Takrat!

Sedel je za zapuščenno pisano mizo in začel brskati po predalčku iz črne ebenovine, kamor je spravljala ona po datumih razvrščena, ljubezni polna pisma. Zdaj so ležala tu pred njegovimi očmi. Pod pismi je bil črno vezan zvezek. V roki mu je ostal košček belega zameta, ki je pokrival dno predalčka. Ali ni bilo tam še drugih pisem? Sano eno pismo, velik oval, rdeč pečat — težak — težak.

»Jzročiti po moji smrti nerazpečateno moji prijateljici Henrietti Devise-ovi!«

Ovoj je odletel zmekčan na tla. Iz njega so padla na mizo pisma, ljubavna pisma, pisana z moško roko. »Moja oboževanla! Tako se je pričel pr-

vo, Guillaume je nervozno obračal strani. Podpis se je glasil: »Tvoj Rafael«. In Guillaume je takoj razumel vse. Rafael Douneval je postal neopaženo iz navadnega znanca domači prijatelj in je prežal samo na prilžnost, da je mož odšel z doma, da bi se mogel nemoteno kratkočasiti z njegovo mlado ženo. Kratkočasil in zabaval se je — da! Guillaume je odšel iz sobe, vzjel je klubok in palico. Avto ga je naglo pripeljal do kluba Rue de Capucins.

Tam so že navdušeno igrali. Rafael Douneval je držal bank v bacaratu. Guillaume je vrgel na zeleno sukno nekaj cekinov. Se nekaj minut in spri se je z bankarjem. Planil je nanj in ga začel psovati. Težko so ju ločili in za drugi dan je bil napovedan dvoboj. Sekundanta sta se sporazumela. Guillaume se je vrnil v svoj prazen dom, raztrgal vse fotografije pokojne žene in postavil njeno sliko v najtemnejši kot. Ko je bilo vse končano, je šel spat in prespal brez sanj do jutra. Bil je povsem miren. Njo, ki je bila vsega kriva, je pokrivala zemlja, njen spomin je bil pokopan. Zdaj je treba kaznovati še zapeljivca.

Dvoboj se je vršil zgodaj zjutraj. Guillaume je naskočil protivnika kakor

divja zver. Hotel je videti kri, kri! In Rafael Douneval je padel. Guillaume ni čutil niti bolesti, niti srda. Njegova mržnja se je podela, maščevalnost je bila sita, dolg poravnani. Vrnul se je domov mirno.

»Neka dama vas čaka že celo uro,« — je dejal sluga. »Bila je zelo nestrpna, jaz pa nisem vedel, kdaj se gospod vrne.«

Iz globokega naslonjača, v katerem je bolj ležala kakor sedela, je vstala Henrietta Deviseova, prijateljica mrtve, nezveste žene. Pred njim je stala ona, ki so ji bili namenjeni dokazi krivde. Guillaume je čutil, kako kipi v njem neizmerna mržnja napram Henrietti. Vse je bilo zaman. Saj je še živela ona, ki ji je bila znana ta tajnost. In njegova tajnost je bila odvisna od molčečnosti kletavne ženske. Henriette ni videl že od Juliettine smrti, ker je odpotovala čez nekaj dni nekam na jug. Njegov pozdrav je bil suhoparen, malone so-vražen.

»Končno sem dosegla razporoko s svojim možem!« — je spregovorila Henrietta. »In zdaj sem svobodna. Lahko storim, kar mi narekuje moje srce, lahko govorim odkrito o sreči, ki

mi že davno pripada. Zato sem primorana nadlegovati vas, ubogi Guillaume. In znova moram odpirati vaše rane. Povejte mi, niste li našli med Juliettino zapuščeno pisma, ki je bilo naslovljeno name? Velik, težak ovij...«

»Z rdečim pečatom? Da!«

»No in?«

»Sežgal sem ga!«

Henrietta je planila pokoncu. »Te-za niste smeli storiti, Guillaume! To pismo je bilo naslovljeno name, bilo je moja last. V ovojju so bila pisma, ki...« Guillaume se je komaj premagoval, da ni planil na to žensko in jo zadušil. Zdaj se mu še posmehuje. Kolika predrznost! Kolika hinavščina! Negodnica!

»Mar vam Julietta ni povedala,« je nadaljevala Henrietta, »da sem njena dobra, molčeča prijateljica? Bala sem se, da bi utegnil kdo izrabiti pisma proti meni, če bi se našla — saj je lahko podkupiti slugo. A moj mož je zastavil vse sile, da prepreči razporoko. Sežgati teh pisem pa tudi nisem hotela. Sama nisem vedela, kaj naj storim. Pri Julietti jih ni nihče iskal — ona je poznala tajnost mojega življenja, samo ona, najboljša, uboga!«

»Tajnost, pravite, Henrietta?«

Gospodarstvo

Dr. Vinko Gregorič:

Avstro-Ogrsko vojno posojilo

Zalostna je slika tega posojila, še žalostnejša pa gospodarska slika lastnikov tega dolga. Po mirovni pogodbi ni vezana nobena nasledstvena država prevzeti kako plačilo, razen če to stori prostovoljno. Med vojno je vladal v Avstro-Ogrski absolutizem, in je vladal s pomočjo zloglasnega § 14. vladala in delala dolgove. Ta dolg je ogromen, in se leže na grobu ženska nogavica, istotako napolnjena s prstjo. In da je bilo presenečenje še večje, je bil okoli napis o smrti njenega moža položen venec z napisom: »Svojemu dragemu, nikdar in nikoli pozabljenemu — Zorica«.

Vojni dolg v obliki vojnega posojila znaša v Avstriji 35.000 milijonov, na Ogrskem pa 18.000 milijonov kron. Izposojila si ga je država od ljudstva v obliki osmih vojnih posojil. Poleg tega si je izposojila država pri Avstro-Ogrski banki 25.000 milijonov, pri raznih bankah 8.000 milijonov kron in na Nemškem 5.000 milijonov mark. Torej skupno okoli 90.000 milijonov kron. Na podlagi teh kreditov je tiskala Avstro-Ogrska banka bankovce ravno tako, kakor da bi imela predpisano množino zlata in srebra ter drugih jamstev v svojih shrambah. Vselej tega je narasel promet bankovcev na 32.000 milijonov kron. Umevno, da ni zaupal denarni trg tej garanciji Avstro-Ogrske banke in je naravno tudi padla vrednost papirnatega denarja monarhije v inozemstvu. Posledica tega vedno naraščajoča draginja. Zlato se je moralo dajati v inozemstvo za najnujnejše vsakdanje potrebe. Padla je rezerva Avstro-Ogrske banke na 200 milijonov zlatih kron. Kaj je bilo to nasproti 32.000 milijonov kron papirnatega denarja. Jamstvo Avstro-Ogrske banke je obstajalo edino v vojnem posojilu in pa v terjatvah banke nasproti njenim dolžnikom. Popisovanje vojnega posojila se je z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi forsiral. Država je izdala zakladnice s 5-15letno dobo. Posojilo naj bi se vrnilo po tej dobi v polni vrednosti 100 kron za vplačanih 95 kron. Obrestna mera 5%. Potem amortizacijsko posojilo s 40 letno dobo. Po 40 letih vrne država za vplačanih 92 kron 100 kron. Obrestna mera 5%.

Vplačilo se je izvršilo: 1. v gotovini, 2. na hipoteko, 3. na zavarovalno polico na doživljenje, 4. proti zastavi vrednostnih državnih papirjev. Za vrednostni papir se je smatralo tudi vojno posojilo, tako da je dolg jametil za dolg. Obrestna mera 5% je zelo visoka, kajti da ne bo država mogla zmagati tako visoko obrestovanje med vojno in po vojni, in pa še vrnite kapitala, je moralo biti vsakemu razumnemu finančniku takoj jasno. Ljudstvo se je naravnost varalo, češ najsigurnejši dolžnik je država. Koliko je bila vredna ta sigurnost, so pokazali dogodki. Pri finančnih operacijah velja načelo: Visoke obresti nizka sigurnost. Posojilo na vrednostne papirje se imenuje lombardiranje. Avstro-Ogrska banka in pa tudi druge banke so dajale posojila 75% vrednosti. Če je kdo hotel podpisati 100 K vojnega posojila in ni imel več ko 20 kron, gotovine, je vplačal teh 20 kron, ostalih 75 kron pa mu je banka posojila proti zastavi obligacije tega vojnega posojila, katero je podpisal. Dobival je 5%, a plačal je 5% obresti za d. g. tako da mu je še nekaj ostalo. Vprašalo se ni, je li dobitna oseba zmožna plačati svoj dolg ali ne, obligacija vojnega posojila se je smatrala za siguren vrednostni papir. Če je kdo imel 10.000 kron 4% kronske rente, je vzel racimo na to 5000 kron lombardnega posojila. S tem zneskom je lahko podpisal 25.000 K vojnega posojila, ker je dobil na vojno posojilo 18.000 kron, za kronske rento 5000 K. Skupaj 23.000 kron, katere je moral plačati za 25.000 kron vojnega posojila. Varnost je bila prav za prav samo 10.000 kron kronske rente, vse drugo je viselo v zraku. Na tako nesigurnem temelju je potem izdajala Avstro-Ogrska banka bankovce. Kaj bo z vsemi temi dolžniki, ki so z lombardiranjem podpisali vojno posojilo, kaj bo z onimi občanmi, ki so radi vladnega pritiska čez svoje moči napravile ogromne dolgove, z deželnim premoženjem, ki v izdatni meri udeleženi v pupilarnem denarjem, ki se je porabil radi samolastnega postopanja so diše za podpis vojnega posojila? Obresti se ne izplačujejo, pač pa so dolžni za svoj dolg vri banki 5%.

—g Ziti trg. Po poročilu novosadske trgovne borze vlada na žitnem trgu še vedno neorjunitiranost. Cene so neizpremenjene. Dovo na trg je bil slab, kar velja tudi za promet. Pšenice je bilo prodano 73 vagonov. Bačka vagona notira 250—252.50, potiska 77/78 pa 252.50—255. Blago na Tisi je notiralo 255. Braila je kupovala potisko pšenico po 214 s, srbijanski po 207—208 s. Dunaj je plačeval potisko blago po 175—176 K. Koruze je bilo prodano 120 vagonov. Suha kuruza je notirala 192.50 Din pariteta Postojna zacarinjeno. Braila je plačevala suho blago po 132—133 s ali v dinarjih na naših postajah 150. Zimska kuruza je notirala december-januar 125—127, zacarinjena 135. Dunaj je poskočil za mare-april na 107, koncem tedna pa zopet na 106. Braila je padla od 123 na 119 s. Moke je bilo prodano 25 vagonov in sicer po 272.50 pariteta Kelebia. Ogr po 267.50—260. Cene pri manjših količinah notirajo O-baza 400, št. 6, 250—240. Ostali večji mlini notirajo 410—415. Otrubov je bilo prodano 8 vagonov bačkih po 112.50. Orva 5 vagonov, bački po 162.50. sremski po 165.

—g Izgledi za naš izvoz v Turčijo. V Turčiji bi lahko razpeli sledeče naše izdelke: salame, šunko, razne klobase, sir, ližol, žganje, liker, konjak, ovce, govedo

in konje. Gradben les gre dobro v promet zlasti v Anatoliji, kamor izvažajo mnogo lesa Moldavija (Romunska). Naša diplomacija pač spi in se ne zmeni za interese našega gospodarstva.

—g Zaščita našega lesa. Ker dela romunski izvoz lesa našemu lesu čedalje večjo konkurenco, je ministrstvo za šume in rodniške sporazumno z ministrskim svetom sklenilo zvišati uvozno postavko za les iz Rumunije za 600 Din.

—g Najnoviji broj »Bankarstva«. Jučer smo primili najnoviji, novembarsku svesku velikega ekonomskog časopisa »Bankarstvo«, u kojoj između ostaloga, nalazimo sledeće interesantne rasprave: Ljubomir St. Kosier: Kriza našeg zadruštva; Dr. Emil Petrović - Pecija: Kriza naše poljoprivrede; Dr. Franjo Pavlič: Medjunarodna štedna knjižica; M. Dj. Janković: Dva stečaja provincijalnih banaka; Ing. Konstantin Čutuković: Zlatni bilans; Mirko Al. Gavrilović: Iz oblasti osiguranja; Dr. Radičević: Prinudna nagoda izvan stečaja de lege lata i de lege ferenda; Dr. Marko Rešica: Niemačko bankarstvo; Milan Krešić: Sedamdesetpetogodišnja institucije trgovackih komora; Prof. Stevo Ostermann: Naš saobraćaj i naš jadranski problem; K. Vlada T. Marković: K. Kamenarović redvivus; Dr. Mirko Kus - Nikolačev: Teorija i načela socijalizacije; M. Dj. Janković: Niški privrednici o porezu te hroniku i druge aktuelne vjesti. I ovaj broj, kao i poslednji, ima nekoliko uspešnih karikatura. List izlazi mesečno, godišnja pretpata 200 dinara, glavna administracija nalazi se u Zagrebu, 6. Marovska u. 30. Preporučamo. M.

—g Komisija za pregled trčnih drevesnic. Ministrstvo poljedelstva je odposlalo posebno komisijo v Srbijo, Južno Srbijo in Dalmacijo, da pregleda trčne drevesnice, ki so se to jesen postavile na stroške države. Obenem bo komisija pregledala državna posvetva ter poročala glede vinogradov, ki naj se izkopljejo in negujejo na temu primernih državnih posevstvih in gori navedenih pokrajinah.

—g Vinski semenj v Zagrebu. Uprava Zagrebskega zbora je sklenila, da bo odsljed vsake spomlad prirejala semenj vinskih vzorcev. Prihodnje leto se bo vršil tak semenj od 21. do 28. marca, istočasno s sejmom motornih vozil in gospodarskih strojev in orodja, radioaparatom in plakatne razstave. Vinski semenj se bo vršil v glavni industrijski palači. Kot razstavljalci so pripuščeni vsi domači producenti in trgovci na delo z vinom, odnosno alkoholnimi pijačami in to izključno domačega izvora. Razstavljeni se bodo seveda samo vzorci, na podlagi teh bodo mogli razstavljalci prejemati naročila.

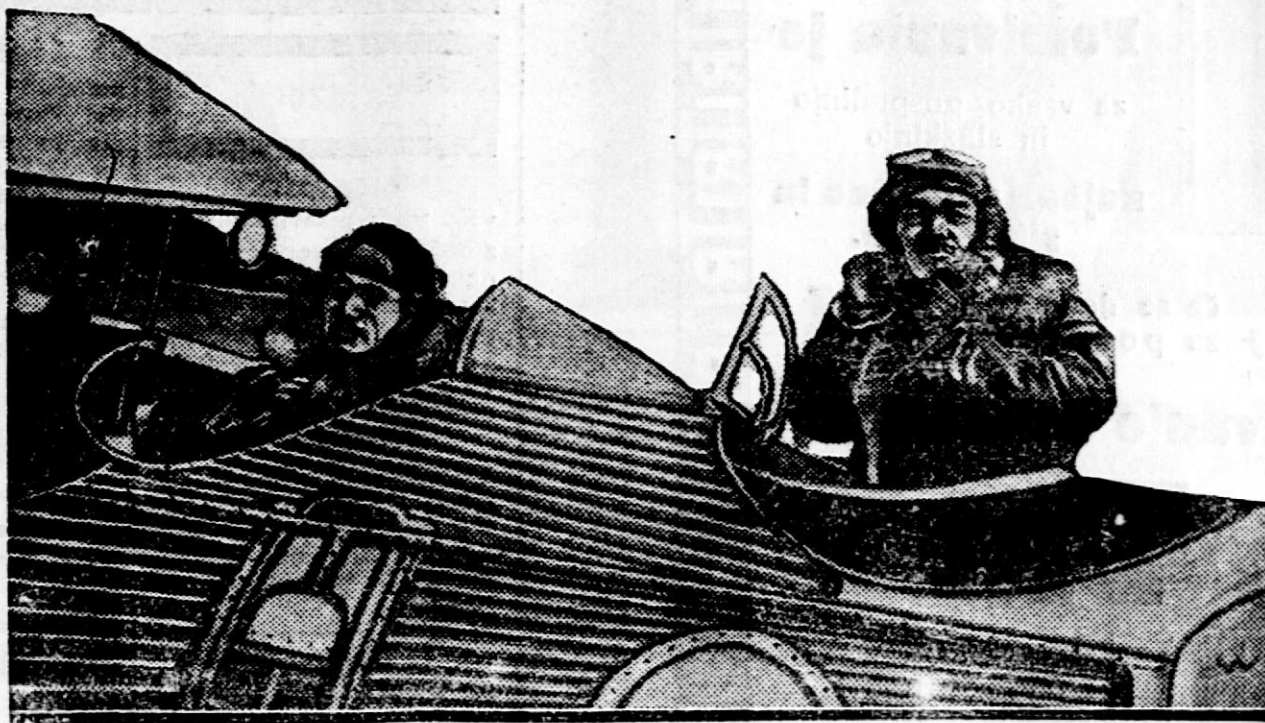
—g Švicarski brezplačni vizumi za uradnike. Kakor poroča švicarski konzulat v Zagrebu naši zbornici za trgovino, obrt in industrijo, se bodo izstavljalci brezplačni vizumi na potne liste železniških, poštinskih itd. uradnikov, kakor tudi članov njih družin, ki jih spremljajo za potovanja in Svico po službenih ali oficijelnih poslih.

—g VII. trgovinski mednarodni semenj v Bruslju se bo vršil leta 1926 aprila meseca.

—g Dobave. Direkcija drž. železnice v Ljubljani sprejema do 10. t. m. ponudbe za dobavo 2000 kg kristalne sode. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. Direkcija državnega rudnika v Banjaluki sprejema do 21. t. m. ponudbe za dobavo jeklenih vrvi. Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo šolskih potrebščin. Do 28. t. m. ponudbe za dobavo električnega materiala ter za dobavo raznega materiala (ploščato železo, železni vijki z maticami, karboinje, katran itd.). Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 19. t. m. pri intendanturi komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu (Gaieva ul. 30a) glede dobave 750.000 kg pšenice (pogoji so pri intendanturi komande interesantno na vpogled); 28. t. m. pri Direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave elektromobila (pogoji so na vpogled pri omenjeni direkciji soba št. 34) 30. t. m. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave signalnih sredstev; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave električnih strojev. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

—g Dovabe. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. novembra t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg bencina. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 27. novembra t. l. ponudbe za dobavo raznega materiala (steklarski kile, kovano železo, železne cevi, cement, železni vijaki, zakovice, razna žica, Edison svetiljke, svinčeni kabel ter drug električni material i. t. d.). Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Pri direkciji državnih železnic v Sarajevu dne 25. novembra t. l. glede oddaje v zakup kolodvorske restavracije v Ustipraču - Goraždi, dne 26. novembra t. l. glede oddaje v zakup kolodvorske restavracije v Metkoviću, dne 27. novembra t. l. glede oddaje v zakup kolodvorske restavracije v Podlugovih, dne 28. novembra t. l. glede oddaje v zakup kolodvorske restavracije v Lašvi. — Dne 25. novembra t. l. pri direkiji državnih železnic v Ljubljani glede oddaje elektrifikacije postaje in kurilnice Ljubljana gl. kolodvor. — Dne 26. novembra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 92.200 kg raznega polkarkona; dne 27. novembra t. l. pa glede dobave 18 komadov »Pancer«-oblažen. — Dne 27. novembra t. l. pri Odeljenju za mornarico v Zemunu glede dobave ognjega orodja; pri direkiji državnih železnic v Sarajevu glede dobave kudeljnih cevi. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantno na vpogled.

To in ono

JAPONSKI LETALEC V BERLINU. Japonski kapitan Abe je priletel sredi septembra v 60 urah od Tokia do Berlina.

Obsodba trebiških morilcev

V soboto popoldne je bila izrečena obsodba trebiških morilcev. Vsa Jihlava je bila pokonci. Že dolgo ni mesto doživelo take senzacije. Popoldne so bile replikacije in obrambni govori zagovornikov, predsednik dr. Hanner pa je imel obširen in previden resumé. Porotniki, večinoma sejalci iz bližnje okolice, so odšli ob 14. na posvetovanje, katero je trajalo skoraj tri ure.

Ob 17. je stopil sodni dvor v dvorano. V dvorani je vladala velika napetost. Najprej se je obravnaval slučaj zakoncev Dvoraček in Josipa Fejta, ki sta bila oba soglasno spoznana krivim roparskega umora bratov Policky. Obsojena sta bila na dosmrtno temnico s trdim ležiščem in posteljem na dan zločina. Dalje so bili spoznani soglasno krivim tatvine, ropa, soudeležbe pri tatvini in raznih nečednih dejanjih. Vsi ostali obtoženci so bili oproščeni glede soudeležbe pri umoru bratov Policky. Ivan Fejta ml. je bil radi soudeležbe pri ropu obsojen na 10 mesecev težke ječe; kazensko mu je vstela v zapor. Vsi obtoženci so bili oproščeni obtožbe umora poljskih beguncev. Obsodbo so obtoženci v splošnem mirno sprejeli. Samo Ana Dvořáček, ki je že med vso razpravo plakala, se je onesvestila, čim so ji razglasil sočbo. Josip Fejta je obledel, rekel pa ni ničesar. Zagovorniki Karla in Ane Dvořáčka ter Josipa Fejte so vložili ničnostno pritožbo.

Mnsignore - pustolovec

V Rimu je živel mnsignore Guido Tonker, predsednik športnega kluba »Pro Roma«. Tonka je star okoli 40 let, sin premožne fotografske rodbine. Ko je bil star 20 let, je bil že posvečen za duhovnika in je vstopil po protekciji v vikarijat kot uradnik, kjer je hitro avanziral. Gibal se je mnogo med svetom in kmalu začel kazati svoje veliko nagnjenje za šport. Posebno se je zanimal za nogomet. Pred par leti je ustanovil športno društvo »Pro Roma« in bil izbran za predsednika. Društvo je pod njegovim vodstvom siljalo procvitalo. Tonker je bil ljubljenec športnikov in drugega občinstva. Sedaj se govori, da je imel Tonker na račun društva velike izdatke in da je napravil mnogo dolgov. Hotel je dvigniti šport in za football je nabavljal velik prostor. Tudi nekateri drugi tereni so bili nabavljeni na njegovo ime in so služili članom omenjenega športnega društva. Govori se nadalje, da se delovanje mns. Tonkerja ni omejevalo samo na športno stran, marveč da se je pečal tudi z nakupovanjem in prodajanjem starin in drugih stvari. Mož je pred mesecem dni izginil iz Rima. Nič ne ve, kam je šel športnik vedo samo to, da je pustil ogromne dolgove in obveznosti pri privatnikih in bankah. Podana ni doslej na oblast še nobena ovadba, samo neki privatnik je predložil plačilni poziv za 20.000 lir. Tonker si je dal izgotoviti potne listine za inozemstvo že pred tremi meseci. Sedaj je izginil in neki računar ima nalogo, da polzve po vseh njegovih dolgovih in jih sešteje. Po prvih poročilih segajo ti športni dolgovi že visoko nad milijon lir. Najbrže pa znašajo mnogo več. Tonker je čeden mož, posvetnjak, kateremu je črna suknja le še pomagala od ugleda v publiku. Sedaj ga ni več in rimski športniki izgubljajo spoštovanje do njega in njegove črne suknje ter pošiljajo za njim svoje ne baš laskave kletvice.

Nesnaga v atmosferi

Nesnaga v zravnem prostranstvu, ki nas obdaja, se zdi nekako nezgibno zlo. Moderna civilizacija je na svojem zmagovalnem pohodu okužila zrak tako, da vdihavamo razno nesnago celo izven mesta. Prah je v zraku vsepolno ne he v mestih, nego tudi zunaj po kmetih, zakaj industrija in tovorni avtomobili meljejo les, kamenje in kovino v najmanjše delce, ki jih raznaša veter po zraku. S prahom pridejo v ozračje milijarde bakterij. Odbor za raziskovanje okužene atmosfere v Angliji je izdal nedavno svoje letno poročilo, v katerem navaja, da so merili količino prahu in druge nesnage v ozračju v minulem letu redno vsak dan s 46 aparati. Tekom leta so ugotovili, da je v ozračju nad površino, ki znaša 100 km², 8 do 16 tisoč ton nesnage. To velja za London. V Newcastlu je nad 100 km² 34 tisoč ton nesnage. Na vsak kvadratni kilometer pride torej 1 tona prahu. Zanimivo je dejstvo, da najbolj okuži zrak dim iz privatnih hiš. Ob nedeljah, ko delo v tovarnah počiva in ko tudi ljudje doma toliko ne kuhajo kakor ob delavnikih, se zračje nad mestom razčišči. Prah v ozračju je tako lahek, da tehta šele 10.000 najmanjših delcev eno tisočinko grama. Naravno, da skozi zračno ozračje ne morejo prodirati solnčni žarki tako kakor skozi čisto. Prah ovira solčno svetlobo. Čim več je v ozračju prahu, tem več odstotkov svetlobe ne pride do zemlje. Če je v kubnem centimetru zraka 32.000 delcev prahu, pride do zemlje samo 50% svetlobe in toplota. To stanje je nastalo v Londonu 23. januarja 1924, ko so se videle prižgane obločnice v mestu samo na razdaljo 150 metrov.

va in ko tudi ljudje doma toliko ne kuhajo kakor ob delavnikih, se zračje nad mestom razčišči. Prah v ozračju je tako lahek, da tehta šele 10.000 najmanjših delcev eno tisočinko grama. Naravno, da skozi zračno ozračje ne morejo prodirati solnčni žarki tako kakor skozi čisto. Prah ovira solčno svetlobo. Čim več je v ozračju prahu, tem več odstotkov svetlobe ne pride do zemlje. Če je v kubnem centimetru zraka 32.000 delcev prahu, pride do zemlje samo 50% svetlobe in toplota. To stanje je nastalo v Londonu 23. januarja 1924, ko so se videle prižgane obločnice v mestu samo na razdaljo 150 metrov.

K'erkol' sem hodil, k'er sem bil...

povsod sem nezadovoljen odšel. Najboljše in najceneje sem pa vselej bil postrežen pri tvdiki

DRAGO SCHWAB, Ljubljana.
(Mnogo jih je, ki tako vzklajajo)

Katero uro umre človek

Dočim pravi ljudski glas, da največ ljudi umre v »uri duhov«, to je o polnoči, so bili zdravniki dosedaj mnenja, da smrt nastopi običajno v jutranjih urah. Razne statistike, ki so bile dosedaj napravljene, niso dale nobenega pravega rezultata. Dočim je Anglež v 36.000 slučajih svojega opazovanja ugotovil, da je večina oseb umrla v jutranjih urah, je dr. Burns, ki je proučil 15.000 slučajev, to zanikal. Nekateri raziskovalci ki so proučevali to zadevo, trdijo, da sploh ni ure v dnevu, v kateri bi umrlo več ali manj ljudi. V ameriškem mesečniku »Scientific American« razpravlja Miss Mary Mc. Fadden ponovno o tem vprašanju in navaja sledeče zanimive rezultate:

Od 31.384 smrtnih slučajev, ki so se primerili v newyorškem okraju, jih je po izčrpnih neprimernih slučajev, proučila 24.742. Ona potrjuje prejšnje domnevo, da v jutranjih urah umre več ljudi kot v vsakem drugem času. Povprečno število smrtnih slučajev na uro znaša 1031. Vendar je včasih to število mnogo prekoračeno, mestoma pa sploh nedoseženo v vsakem času. — Največ smrtnih slučajev je med 1. in 6. uro zjutraj, dočim jih je v prejšnjih urah zaznamovali najmanj. Po statistiki Miss Fadden je baš ob »uri duhov« najmanj smrtnih slučajev. Istotako zaznamuje na manj smrtnih slučajev tudi opoldanska ura. Seveda število 12 ne vpliva na podaljšanje življenja, istotako ne prihajajo zato v poštev atmosferične in meteorološke razmere.

O vzrokih teh zagonetnih dejstev je podala Miss Fadden presenetljivo domnevo. Navaja namreč, da je število smrtnih slučajev najnižje opoldne, ob 6. zvečer in ob 7. zjutraj. To so časi zajtrka, južine, kosila in večerje v ameriških bolnicah in v tem vidi Miss Fadden vzrok manjšega števila smrtnih slučajev. Naravno, da ne v južinah bolnikov, ker ti običajno zadnje ure ne uživajo ničesar, pač pa je to čas, ko odide postrežništvo k jedi. Umirajoči ne živi od ure do ure, pač pa od dogodka do dogodka. V mirni enoličnosti bolniške sobe so spremembe potrebnosti, južine in drugo izredne okolnosti, ki vedno povzročajo gotovo napetost pri bolniku.

O polnoči se k temu še pridruži razburjenje, če doživi še prihodnji dan. Ta pričakovanja podpirajo odpornost proti smrti. Volja do življenja, ki jo ohrani bolnika še preko tega dogodka. Polnoč je minila, novi dan vstaja. Nič ne moti tišine, ni dogodka, ki bi razburjal in zato je umljivo, da večina umirajočih v teh šestih dolgih urah za vedno zaspi.

Ženska nogavica na grobu

ČUDNA BEOGRADSKA STORIJA.

Med svetovno vojno je padel v borbi z Bolgari beogradski trgovec Stojan Pavlović. Padel je neke na solunski fronti in pokopali so ga skupno s 60. padlimi na nekem polju v bližini Prizrena. V Beogradu je zapustil trgovce ženo Mileno in štiri letnega sina Džordža.

Hoteč svojemu hrabre smrti padlemu možu, dokazati svojo trajno ljubav, je odšla gospa Milena takoj po prevratu na bojni polje, da tam najde zemeljske ostanke pokojnega. Ker ji to ni uspelo, je vzela s skupnega groba padlih vojakov prgišče zemlje, katero je shranila v nalašč za to pripravljene zabojčki in se vrnila v Beograd. Tu je zabojček zakopala na grobu svojega brata in da je bila lužija še večja, je dala na nagrobni kamen poleg napisu brata vklesati tudi ime pokojnega moža.

Od tega dne dalje se je brigala samo za »grob«, obenem pa je posečala vso pažnjo svojemu edinemu detetu.

Nekega dne, ko je prišla gospa Milena zopet na »grob« svojega moža, je presenečena obstala. Zabojček s prstjo, s katero je bil njen pokojni mož na bojnem polju pokrit, je ležal nedaleč od groba, mesto njega pa je ležala na grobu ženska nogavica, istotako napolnjena s prstjo. In da je bilo presenečenje še večje, je bil okoli napis o smrti njenega moža položen venec z napisom: »Svojemu dragemu, nikdar in nikoli pozabljenemu — Zorica«.

Zla slutnja je vstala gospe Meleni v duši. Bila je uverjena, da je imela Zorica intimne odnose s njenim možem Stojanom. Divje je pograbila nogavico in jo tresčica z groba ter nanj postavila zopet zabojček s prstjo. Nato je vrgla proč še venec »zlobne« Zorice in odšla domov, prepričana, da je s tem svojega že davno umrlega soproga rešila smrtnega greha. Naslednji dan je ležal zabojček s prstjo zopet drugje, mesto njega pa je bila na grobu zopet ženska nogavica. Tako je šlo par dni po vrsti. Kadar je popoldne prišla vdova Milena na grob svojega moža, je ležala tu zagonetna nogavica s prstjo, njen zabojček pa vedno kje drugje. Naposled je vdovo minila potpečljivost in sklenila je, da osebo ugotovi, kdo je ta Zorica in kakšne odnose je imela z njenim možem.

Drugi dan se je imela vdova Milena zagovarjati na policiji radi fizičnega obračunavanja z misteriozno Zorico. Ugotovilo se je, da je Zorica čerka uglednega beogradskega trgovca Miloševića in kmalu nato je bila vsa zadeva pojasnjena.

Gospodična Zorica je bila zaročenka pravnikar Radomirja Nedeljkovića, ki je padel pri Valjevu. Takoj po vojni je odšla gospodična Zorica na grob svojega dragoga. Prišedši v Valjevo, pa je izvedela, da leži pokopan v skupnem vojaškem grobu v nekem selu v Mačvi. Ker ji ni bilo mogoče najti zemeljskih ostankov pokojnega, je slenila, da vzame z groba malo prsti in jo prenese v Beograd. Prst je shranila kar v eni svojih nogavic, ki jo je bila slekla.

To nogovico je v Beogradu položila na grob brata gospe Milene, misleč, da je tam pokopan eden njenih sorodnikov.

Čim se je zadeva pojasnila, je gospa Milena gospodični Zorici takoj odpustila njen »smrtni greh« in poleg tega velikodušno dovolila, da položi na grob njenega brata nogavico s prstjo, prihajati pa sme na grob vsak dan.

«KIPHO» ali oko fotografa, ogromna moment kamera na 10 m visokem stativu. Ta kamera je bila razstavljena nedavno v Berlinu.

Organizacija komitov v Sofiji

Odkar je onemogočena stalna akcija makedonskega odbora in odkar je usahnil vir zdrave valute pri sofijski vladi, se zdi, da je makedonski odbor razpustil svoje komite. Poziva jih samo tedaj, ko treba prekoračiti državno mejo. Pod smrtno kaznijo je zabranjeno, da komita zapusti kraj in da tega ne prijavijo makedonskemu odboru. O makedoncih, ki se udeležujejo na Bolgarskem, obstaja poseben kataster. Ko je treba organizirati četo, pošlje makedonski odbor pismene pozive in vsak komita se odzove pozivu brez ugovora. Kdor se ne odzove, ve, kaj ga čaka. Vsak Makedonec na Bolgarskem je prepričan, da ga doleti smrtna kazen, ako se ne stavi na razpolago.

Ko je četa sestavljena in zbrana, se predstavi vojvoda, ki vodi četo preko granice. Vojvoda ji govori o disciplini in načrtu pohoda. Vozji se brezplačno po vseh bolgarskih železnicah. Na granici se četa prijavi pogranični oblasti, ki zapove graničarjem, da pazijo na naše graničarje. Na granici se nahajajo sela, v katerih obstajajo skladišča obleke, orožja in drugih komitskih potrebščin. Skoro vsako selo na granici razpolaga z materialom za komite. Glavna zaloga se pa nahaja v selih Crevarici in v Crveni Jabuci.

Bolgarska se vedno opravičuje, da se komitske čete sestavljajo in zbirajo na našem teritoriju, da bi na ta način odložila odgovornost pred našo državo in evropskimi silami. Dejstvo pa je, da se komite organizirajo v srednji Bolgarske, v sami Sofiji. Hotel »Berlin« v Sofiji je središče makedonskega odbora. Tu se nahajajo tudi pisarne buntovniškega načelnika za celo Bolgarsko, Goše Gočeva, ki vodi evidenčno nad vsemi Makedonci na Bolgarskem in ki izdaja naredbe za pohode preko granice.

TRI

Pomivanje je
za vsako gospodinjico
in služkinjo
**najbolj zamudno in
sitno delo.**

To se olajša, če se doda vodi
Pranje in pomivanje krožnikov
je igrača s TRI

**TVORNICI ZLATOROG
MARIBOR**

MALI OGLASI

Službe
Uradnik
vešč vseh pisarniških del, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče stalno službo pri večjem podjetju. — Dopisi pod «Uradnik/4132» na upravo «Slov. Naroda».

Strojvodja
vpokojenec, močan in zdrav išče službo pri večjem obratu kot strojnik. — Ponudbe pod «Strojnik/1882» na upravo «Slov. Naroda».

Vajenec
se proti primerni plači takoj sprejme. — Anton Fuchs, kleparstvo, Ljubljana, Križevniška ul. 4. 4168.

Knjigovodja
vešč pisarniških del išče službo. Nastopi lahko takoj. — Dopisi pod «Dobro moč/4163» na upravo «Slov. Naroda».

Lesni strokovnjak
s primerno šolsko izobrazbo, dolgoletno prakso, dobrimi pričevali, želi takoj nastopiti kot žagovodja, prejemalec, nakupovalec, manipulant ali eksporter. — Cenj. ponudbe pod «Lesna industrija/4106» na upravo «Slov. Naroda».

Gospodična
zmožna vseh pisarniških del išče primerne mesto za popoldanske ure. — Dopisi pod «Vestna 4167» na upravo «Slov. Naroda».

Trg. pomočnik
vrjaskine prost, izurjen v mešani stroki, išče službo v mestu ali na deželi. — Ponudbe pod «Pomočnik/4160» na upravo «Slovenskega Naroda».

Kurim
Pozor! Pozor!
Najvišje plačujem stare moške obleke, čevlje in pohištvo. Zadržuje do pisnice, da pridem na dom. — Dram. Gallus, vo nabrežje št. 29, Ljubljana. 4158.

Stanovanje
Opremljeno sobo
lepo, zračno, s strogo posrednim vodom, električno razsvetljavo in event. s hrano išče gospod za takoj. — Ponudbe pod «Lepa soba/4149» na upr. «Slov. Naroda».

Dva dijaka
se sprejmeta takoj na stanovanje in hrano. — Dopisi pod «Hrana/4165» na upravo «Slov. Naroda».

Stanovanje
1-2 sob s kuhinjo išče miren zakonski par brez otrok; da event. primeren posojilo. — Dopisi na upravo «Slov. Naroda» pod «Posojilo/4162».

Ne rečim
Hiša z vrhom
radi boljši takoj napočej. — Dopisi pod «Dobro moč/4128» na upravo «Slov. Naroda».

Posojila
40 do 50 tisoč Din posojila išče solidna tvežja v svrhu povečanja trgovine. Obresti po dogovoru; jamst. zag. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Kapital/4129».

3000 Din posojila
išče boljša gospa proti poročstvu. Lpaga pohištva z obrestmi. — Pisma pod «Ta'oj/4169» na upr. «Slov. Naroda».

Prodaj
Police
(stelaže) in pult za spekerijsko trgovino — takoj naprodaj. — Valva, zoričev trg 7/II, levo, nasproti Križ. cerkve. 4143.

Redi opustitve
se cenovno prodaja skoraj nov pisalni stroj «Mercedes». — Iz prijaznosti na ogled v slaščičarni Voltmann, Ljubljana, Prešernova ul. 4170.

Klavi
dobro ohranjen — se radi pomanjkanja prostora ugodno prodaja. — Ponudbe pod «Klavi/4164» na upravo «Slov. Naroda».

Otroška posojila
kompletna, skoro nova — se takoj ugodno prodaja. — Dopisi pod «Posteljica/4161» na upravo «Slovenskega Naroda».

Opelarna Emona
na Viču-Brdo — pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta 23, telefon 207 — priporoča svojo bogato zalogo žid. opelke, žbljav in strešnikov vseh vrst po zelo ugodnih cenah. 183 L.

Uro rokvarjeno
ocenjeni in dobro zopet lahko imaš, ako jo prišliškarju urarju popraviti daš. — Se priporoči Seliškar, urar, Tržask, cesta št. 8. 4036.

Opreme za neveste
store, zastore, jedilne in spalne garniture, namizna in posteljna pregrina, a in vse vrste vezin, veže ročno najceneje M. Zor-Ježek Ljubljana, — Stritarjeva ulica 7. Prevezame vse kombinacije iz motivov. Prediskanje. Največja izbira načrtov. 196.2.

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf HUGON HIBER, Ljubljana. Valvazorjev trg. 167 L.

Pletilne stroje

lastnega in najnovejšega patenta

nemškega izdelka, poljubne vrste najfinišne kakovosti, kakor tudi navijalne kratne aparate z vsemi potrebščinami, in opolni pouk v pletenju na željo s stan vanjem, popra ita n popona prenovitev starih strojev, nudi in vabi na ogled strojev v listni zalogi kot najboljšo reklamo in sigurno pridobitev vsakega reflektanta.

Fran Kes v Ljubljani, Ždovska ulica šte. 5.
Zastopnik največjih tovarov na Jugoslavijo.

Valični mlin Ivan Kuralt p. d. pri „Tonhavcu“ Domžale

prodaja moko vseh vrst, pšenični in koruzni zdrob ter otrobe po najnižjih dnevni cenah. 4070

Prevzema v mletov žito v celih vagonih.

Damske velour plašče

v vseh barvah in kvalitetah nudi v veliki izbiri in najceneje F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29.

Oglej si brezobvezno! 3069 Oglej si brezobvezno!

Bolničarko

za venerični oddelk išče državna bolnica v Novem Sadu, z dnevnic 21 Din, brezplačnim stanovanjem in hrano 2. razreda.

Ponudbe je poslati na upravo državne bolnice Novi Sad do 1. decembra 1925. 4125

Presno maslo z državnega posestva Belje.

Prve vrste čajno presno maslo razpošiljamo s pošto in železnico brzovozno po 60 dinarjev za kilogram čiste teže v mlečarni. To presno maslo je narejeno samo iz mleka naših plemenskih krav, ki so cepljene in od živinozdravnika potrjene za zdrave. Razpošiljamo v posilkah od 5 kg naprej po povzetju. — Zavojnina po lastni ceni.

Naročila na: Centralna mlekara državnog dobra Belja, Beli Manastir, Baranja.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
popravlja svoje zaloge
dežnikov in solnčnih
tar sprehajalnih
palic.

Damska konfekcija
in modni salon
T. Kunc, Pod Trančo
Mestni trg.
Blagovi in svila v zalogi.
Najnižje cene! Prvo vrstno delo!

Najcenejše kupite
samo pri
Josip Petelincu
Velno, trikotažo, ro-
kavice, nogavice,
nahrbtnike za solarie
in turiste, potrebščine
za šivilje, krojače,
čevljarje in sedlarje
NA VELIKO IN MALO
Ljubljana 138-L
(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

Najstarejša slovenska
gleskarska in ličarska
delavnica
Ivan Bricej, Dunajska c. 19,
se priporoča. Izvršitev točna, cene
zmerne. 1792

Najnoviši enoblatni izum,
petrolejska plinska svetiljka
AIDA z Adrovi žarnico

200-500
svet. moči.
Krasna bela luč.
Neznatna poraba
petroleja
Sve. I. kakor
elektrika!
„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic,
uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvor-
išč, vrtov itd. — „AIDA“ je pri-
kladna za najmanjše in največje
prostore. — Zahtevajte prospekt!
Glavno skladišče za SHS ima
elektrotehnična firma

ŠVARC i drug
ZAGREB, Preradovičeva ulica 1
— Iščemo zaupne zastopnike.
— Zahtevajte takoj prospekt!

Makulturni papir
à kg Din 5.—
prodaja
uprava „Slovenskega Naroda“

Peter Urbanc
dolgoletni slovenski župan občine Sv. Štefan na Zili (Koroško)
Pogreb se je vršil 4. t. m. v Sv. Štefanu na Zili.
4171

Oprema za izložena okna
Rudolf Klamper
WIEN VI., Mariahilferstrasse 105
Ustanovljeno 1900. — Katalogi in proračuni
brezplačno. 4110

Ako potrebujete sveže ali suhe vence, šopke
in aranžmaje, pokličite telefonsko številko

341
cvetličarna KORSIKA
Aleksandrova cesta
Naročila se pošiljajo na dom 187-L

ARGUS
le nas najboljši domači informacijski zavod
ima v vseh mestih zanesljivo poverjenke
daje informacije o vsem, posebno pa se o
imovnem stanju denarnih zavodov, trgov-
sko-industrijskih podjetij in privatnih oseb
daje informacije so točne, izčrpe in brze
se nahaja v vuku Karadžića ul. 11, Beograd
ov telefon je 6-25, a brzjavni nasl. Argus

Oglas.
Ljubljanska žandarmerijska četa potrebuje za državne
in oficirske konje
5.929 kg ovsa, 7.139 kg sena in 2.420 kg slame.
Pismene ponudbe, kolekovane s 5 Din je do 10.
novembra 1925 vposlati komandiru ljubljanske žand.
čete, Bleiweisova c. 1, kjer morejo dobiti interesentje
tudi ustmena pojasnila v rednih uradnih urah.
Ljubljanska žandarmerijska četa broj 4543.
dne 3. novembra 1925. 4166

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico
v Ljubljani, Mestni trg šte. 6
ker ima že nad
11,000.000 Din iamstvene glavnice.
Vloge na hranilne knjižice n tekoči račun obrestuje
najugodnejše.
Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in ceslje terjatve. Posojila daje
le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poročstvu.
Telefon šte. 9. 23 L. Telefon šte. 9

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
ustanovljena 1900
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)
PODRUZNICE:
Brezice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, Agencija Logatec.
Delniška glavica Din 50,000.000—
Skupne rezerve nad Din 10,000.000—
Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela
Urejuje: Josip Zupančič — Za «Narodno tiskarno»: Fran Jezeršek — Za inzeratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.